

185. Perjantaina 27 päivänä tammikuuta 1995

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärrjes- tyksen

tehdään päätös tulevaisuusvaliokunnan
ehdotuksesta eduskunnan lausunnoksi
valtioneuvoston pitkän aikavälin tulevai-
suutta koskevasta selonteosta 6995

Valtioneuvoston selonteko n:o 3/1993 vp
Tulevaisuusvaliokunnan mietintö n:o 1

Toinen käsittely:

1) Ehdotukset laiksi pakkokeinolain
muuttamisesta 6997

Hallituksen esitys n:o 181
Lakialoite n:o 33
Lakivaliokunnan mietintö n:o 21

2) Ehdotukset laeiksi rikoslain sekä sii-
hen liittyvien lakien muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 94/1993 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 22

3) Ehdotukset laeiksi rikoslain muutta-
misesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
(oikeushenkilön rangaistusvastuu) sekä ri-
koslain 32 luvun muuttamisesta 7005

Hallituksen esitykset n:ot 95/1993 vp ja 230
Lakivaliokunnan mietintö n:o 23

4) Ehdotus laiksi tieliikennelain muutta-
misesta 7006

Hallituksen esitys n:o 38
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 23
Suuren valiokunnan mietintö n:o 8

5) Ehdotukset laeiksi aluksista aiheutu-
van vesien pilaantumisen ehkäisemisestä
annetun lain muuttamisesta ja maa-alueil-
la tapahtuvien öljyvahinkojen torjumises-
ta annetun lain muuttamisesta 7007

Hallituksen esitys n:o 334
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 17

Kolmas käsittely:

6) Ehdotukset laiksi naisten vapaaehtoi-
sista asepalveluksesta sekä eräksi siihen
liittyviksi laeiksi „

Hallituksen esitys n:o 131
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 4

7) Ehdotus laiksi puolustustarvikkeiden
maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta an-
netun lain muuttamisesta 7012

Hallituksen esitys n:o 132
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 5

8) Ehdotus laiksi kaivoslain muuttami-
sista 7017

Hallituksen esitys n:o 312
Talousvaliokunnan mietintö n:o 53

9) Ehdotukset laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta 7017

Hallituksen esitys n:o 90
Lakialoitteet n:ot 34 ja 35
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 10

Ensimmäinen käsittely:

10) Ehdotus laiksi Turkin kanssa tehdyn sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 7020

Hallituksen esitys n:o 92
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15

Esitellään:

11) Hallituksen esitys n:o 359 laiksi kemikaalilain muuttamisesta 7022

12) Hallituksen esitys n:o 360 laiksi merensuojelulain muuttamiseksi „

13) Hallituksen esitys n:o 361 laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta „

14) Hallituksen esitys n:o 362 laiksi emolehmiä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä „

15) Hallituksen esitys n:o 363 laiksi teurasruhojen punnituksesta annetun lain kumoamisesta „

16) Hallituksen esitys n:o 364 laiksi Siemenperunakeskuksen tuotantoalueella noudatettavista perunanviljelyn vaatimuksista „

17) Hallituksen esitys n:o 365 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta „

18) Hallituksen esitys n:o 366 laiksi vesilain muuttamisesta „

19) Ed. Puiston ym. lakialoite n:o 111 laeiksi vammaistukilain 2 §:n ja kansaneläkelain 30 a §:n muuttamisesta „

20) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 1994 (K 13) 7022

Pöydällepanoa varten esitellään:

21) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksestä laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta sekä Suomen aluevesien, mannermaajalustan ja kalastusvyöhykkeen rajoja koskevien sopimusjärjestelyjen hyväksymisestä (HE 114) 7023

22) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 94 hallituksen esityksen johdosta laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 354) „

23) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 26 hallituksen esityksestä laeiksi merilain ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä alusturvallisuuden valvonnasta (HE 344) „

24) Talousvaliokunnan mietintö n:o 55 hallituksen esityksestä laiksi eräiden elinkeinoalojen valtioneuvostokautuksista annetun lain muuttamisesta (HE 352) „

25) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 50 hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain 27 a §:n muuttamisesta (HE 331) „

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Anttila S-L., Huuhtanen, Jokiniemi, Jouppila, Kaarilahti, Kalli, Kääriäinen, Laukkanen V., Laurila, Leppänen J., Leppänen P., Lippinen, Morri, Nikula, Pekkarinen, Pesälä, Pura, Rehn E., Rehn O., Rusanen, Rätty, Röntynen, Saario, Salolainen, Suhonen, Taina, Toivonen ja Viinanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Anttila S-L., Pekkarinen, Rusanen, Rehn O. ja Nikula.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Jokiniemi, virkatehtävien vuoksi edustajat Huuhtanen ja Taina sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Kaarilahti, Kalli, Kääriäinen, Morri, Pura, O. Rehn ja Saario.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 801, 803, 804 ja 807. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Mäki-Hakola: Arvoisa puhemies! Suuren valiokunnan jäsenille muistutetaan, että valiokunta kokoontuu välittömästi tämän täysistunnon keskeydyttyä.

Pitkän aikavälin tulevaisuutta koskeva valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvoston selonteko n:o 3/1993 vp
Tulevaisuusvaliokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään nyt päätös eduskunnan lausunnosta pitkän aikavälin tulevaisuutta koskevasta valtioneuvoston selonteosta. Käsittelyn pohjana on tulevaisuusvaliokunnan mietintö n:o 1, joka sisältää ehdotuksen selonteosta annettavan lausunnon sanamuodoksi. Keskustelu asiasta julistettiin viime tiistaina pidetyssä täysistunnossa päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Astala ed. Laineen kannattamana tehnyt kolme ehdotusta lausunnon sanamuotoon. Näistä on

- 1) ehdotus sama kuin III vastalauseen 3) ehdotus,
- 2) ehdotus sama kuin III vastalauseen 4) ehdotus ja
- 3) ehdotus sama kuin III vastalauseen 5) ehdotus.

Ed. Wahlström on ed. Astalan kannattamana tehnyt neljä ehdotusta lausunnon sanamuotoon. Näistä on

- 1) ehdotus sama kuin III vastalauseen 1) ehdotus,
- 2) ehdotus sama kuin III vastalauseen 2) ehdotus,
- 3) ehdotus sama kuin III vastalauseen 6) ehdotus ja
- 4) ehdotus sama kuin III vastalauseen 8) ehdotus.

Ed. Kalliomäki on ed. Gustafssonin kannattamana ehdottanut seuraavaa lausumaa:

"Pohjoismaisen hyvinvointiajattelun kestävässä ytimenä on täystyöllisyyden tavoite, hyvin toimivat yhteiset palvelut ja ihmisten välitön oikeus vaikuttaa työ- ja muun ympäristönsä asioihin. Eduskunta pitää niitä oikeina ja ajankohtaisina tavoitteina myös tulevana vuosina, kun taistellaan työttömyyttä vastaan ja kun on säästettävä yhteisiä varoja.

Parlamentaarisen kansanvallan toteutusta sekä ihmisten taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien turvaamista on vietävä johdonmukaisesti eteenpäin. Eduskunnan tulee ohjata maamme kannanmuodostusta Euroopan unionin lainsäädäntöasioihin ja unionin laajentumis- ja uudistamishankkeisiin. Perustehtävänä on luoda talouden ja yritystoiminnan rinnalle ja niihin vaikuttamaan tehokas poliittinen ja sosiaalinen yhteistyön järjestelmä."

Ed. Tiuri on ed. Saastamoisen kannattamana on ehdottanut kahta lausumaa. Näistä on

- 1) ehdotus sama kuin II vastalauseen ensimmäinen ehdotus, joka koskee energiaohjelmaa, ja
- 2) ehdotus sama kuin II vastalauseen neljäs ehdotus, joka koskee tulevaisuusvaliokunnan asettamista ja tehtäviä.

Lisäksi on ed. Tiuri ed. Gustafssonin kannattamana tehnyt

- 3) ehdotuksen, joka on sama kuin II vastalauseen viides ehdotus ja koskee kansanedustajien sihteerien palkkaamista.

Ed. Ukkola on ed. Suholan kannattamana ehdottanut seuraavaa VI vastalauseeseen perustuvaa lausumaa: "Valiokunnan mietinnössä tarkoitettu tulevaisuusvaliokunta tulee vapauttaa valiokunnan tavanomaisista työskentelyrutiineista, ja valiokunnan tulee pohtia erilaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja ja esittää omat näkemyksensä kunkin vaihtoehdon pohjalta."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s : Ehdotukset ovat erillisiä ja niistä äänestetään kustakin erikseen mietintöä vastaan.

Ensin äänestetään ed. Astalan ja ed. Wahlströmin ehdotuksista, jotka koskevat mietinnössä ehdotettua lausunnon sanamuotoa, ja sitten lausumaehdotuksista.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

P u h e m i e s : Ensin äänestetään siis lausunnon sanamuodosta.

Äänestys ed. Astalan 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Astalan 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 31. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Astalan 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Astalan 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 70 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 46. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Astalan 3) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Astalan 3) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 86 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 40. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Wahlströmin 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Wahlströmin 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 36. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Wahlströmin 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Wahlströmin 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 89 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Wahlströmin 3) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Wahlströmin 3) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Wahlströmin 4) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Wahlströmin 4) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 39. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön mukaisen lausunnon selonteon johdosta.

P u h e m i e s : Lopuksi äänestetään lausumaehdotuksista.

Äänestys ed. Kalliomäen ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Kalliomäen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 89 jaa- ja 78 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 29. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Tiurin 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Tiurin 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 50 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 59. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Tiurin 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Tiurin 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 25 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 31. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Edustajat S-L. Anttila ja Pekkarinen merkitään läsnä oleviksi.

Äänestys ed. Tiurin 3) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Tiurin 3) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 86 ei-ääntä, 2 tyhjä; poissa 32. (Ään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Tiurin 3) ehdotuksen.

Äänestys ed. Ukkolan ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Ukkolan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 109 jaa- ja 58 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 31. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Mietinnön ponteen sisältyvä ehdotus lausunnon lähettämisestä valtioneuvostolle hyväksytään.

Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laiksi pakkokeinolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 181
Lakialoite n:o 33
Lakivaliokunnan mietintö n:o 21

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 21. Eilen pidetyssä toisessa varsinaisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen pohjautuvan lakiehdotuksen

1 luvun 1 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 3, 6 ja 7 §, 3 §:n edellä oleva alaotsikko, 8, 26 ja 26 a §, 8 §:n edellä oleva alaotsikko sekä 28 § ja sen edellä oleva alaotsikko ja luvun otsikko,

2 luvun 1 ja 2 § ja luvun otsikko sekä

5 luvun 1 ja 12 § ja luvun otsikko,

voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotukset laeiksi rikoslain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 94/1993 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 22

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 22. Eilen pidetyssä toisessa varsinaisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yleiskeskustelussa on ed. Halonen ed. Tykkyläisen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin 1. lakiehdotuksen osalta muutoin lakivaliokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus, paitsi 47 luvun osalta II vastalauseen mukainen lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy lakivaliokunnan mietinnön, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voitaa, on ed. Halosen ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 13)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt lakivaliokunnan mietinnön.

Eduskunta ryhtyy 1. lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 luvun 3 § ja luvun otsikko, 2 luvun 14 a § ja luvun otsikko sekä 11 luvun 1—8 § hyväksytään keskustelutta.

11 luvun 9 §

Keskustelu:

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Halonen ed. Tykkyläisen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Halosen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 29. (Ään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

11 luvun otsikko ja 12 luvun 1—4 § hyväksytään keskustelutta.

12 luvun uusi 5 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! I vastalauseeseen viitaten ehdotan, että 5 §:ksi tulisi hallituksen esityksessä oleva ehdotus ulkopoliittisen luottamusaseman väärinkäyttämisestä, jonka valiokunta on poistanut.

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aittoniemen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aittoniemi ed. Mäkelän kannattamana ehdottanut, että 12 lukuun lisättäisiin uusi 5 § hallituksen esityksen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole tätä pykälää, ”jaa”; ed. Aittoniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 149 jaa- ja 15 ei-ääntä; poissa 35. (Ään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

12 luvun 5 ja 6 § hyväksytään keskustelutta.

12 luvun 7 §

Keskustelu:

Ed. P o l v i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 7 § saa sen muodon, mikä on valiokunnan mietinnön II vastalauseessa 8 §:llä.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Polven ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Polvi ed. Halosen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Polven ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

12 luvun 8—11 § ja luvun otsikko, 13 luvun 1—4 § ja luvun otsikko, 14 luvun 1—7 § ja luvun otsikko, 16 luvun 7, 8, 16 ja 19 § ja luvun otsikko sekä 21 luvun 1 ja 2 § hyväksytään keskustelutta.

Ed. Rusanen merkitään läsnä olevaksi.

21 luvun 3 §

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ehdotan, että 3 § saa sen muodon kuin sillä on I

vastalauseessa eli henkirikoksen tunnusmerkistöä ei lievennetä.

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aittoniemen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aittoniemi ed. Mäkelän kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aittoniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 36 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

21 luvun 4—17 § ja luvun otsikko sekä 25 luvun 1—9 § ja luvun otsikko hyväksytään keskustelutta.

34 luvun 1 §

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ehdotan, että 1 § saa sen muodon, mikä sillä on I vastalauseessa, eli ihmisasunto on suojattava pyromaaneja vastaan.

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aittoniemen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aittoniemi ed. Mäkelän kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aittoniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 37 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

34 luvun 2—11 § ja luvun otsikko, 38 luvun 1—10 § ja luvun otsikko sekä 40 luvun 5 § ja luvun otsikko hyväksytään keskustelutta.

42 luvun 7 §

Keskustelu:

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 7 § hyväksytään seuraavan sisältöisenä: ”Joka yleisellä tiellä, kadulla, kulkuväylällä tai muussa julkisessa paikassa taikka julkisessa toimituksessa tai yleisessä kokouksessa meluamalla häiritsee rauhaa taikka harjoittaa muuta ilkeämielisyyttä, on tuomittava ilkeämielisestä sakkoon.”

Tämä tarkoittaa sitä, että kiroilu ei ole rikoslainsäädännön rangaistava teko.

Ed. P o l v i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Hassin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Hassi ed. Polven kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin hänen edellä esittämässään muodossa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. O. Rehn merkitään läsnä olevaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Hassin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 62 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 36. (Ään. 19)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

42 luvun otsikko, 44 luvun 9 ja 14 § ja luvun otsikko sekä 45 luvun 20 § ja luvun otsikko hyväksytään keskustelutta.

47 luvun 1 §

Keskustelu:

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Teen II vastalauseen mukaisen ehdotuksen.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tykkyläisen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Tykkyläinen ed. Halosen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Tykkyläisen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 84 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 38. (Ään. 20)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

47 luvun uusi 2 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Teen ehdotuksen uudeksi 2 §:ksi, mikä tarkoittaa sitä, että otetaan törkeä työturvallisuusrikos omana pykälänään.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Halonen ed. Tykkyläisen kannattamana ehdottanut, että 47 lukuun lisättäisiin uusi 2 § II vastalauseen mukaisesti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole tätä pykälää, ”jaa”; ed. Halosen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 21)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

47 luvun 2—4 § hyväksytään keskustelutta.

47 luvun 5 §

Keskustelu:

Ed. P o l v i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että pykälä saa sen muodon, mikä sillä on II vastalauseessa.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Polven ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Polvi ed. Halosen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Polven ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 22)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

47 luvun 6—8 § hyväksytään keskustelutta.

47 luvun uusi 9 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Haluan tehdä vielä ehdotuksen tämän luvun viimeiseksi pykäläksi oikeushenkilön rangaistusvastuusta. Ehdotan, että pykälä hyväksytään II vastalauseen 10 §:n mukaisena, mikä tarkoittaa, että yhteisösakkoa voitaisiin käyttää myös työrikosten kohdalla.

Ed. P o l v i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Halonen ed. Polven kannattamana ehdottanut, että 47 lukuun lisättäisiin 9 § II vastalauseen 10 §:n mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole tätä pykälää, ”jaa”; ed. Halosen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 91 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 23)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

47 luvun otsikko hyväksytään keskustelutta.

48 luvun 1 §

Keskustelu:

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 1 § saa sen muodon, mikä sillä on II vastalauseessa. Tämä koskee siis ympäristön turmelemista ja on lievä tiukennus valiokunnan esitykseen nähden.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Hassin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Hassi ed. Halosen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Hassin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 35. (Ään. 24)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

48 luvun 2—7 § hyväksytään keskustelutta.

48 luvun uusi 8 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että lukuun otetaan uusi 8 §, joka on II vastalauseen mukainen ja joka tarkoittaa, että ympäristörikosten minimivanhentumisaika on kymmenen vuotta lukuun ottamatta lievimpiä teko-
muotoja.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Hassin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Hassi ed. Halosen kannattamana ehdottanut, että 48 lukuun lisättäisiin uusi 8 § II vastalauseen mukaisesti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole tätä pykälää, ”jaa”; ed. Hassin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 77 jaa- ja 83 ei-ääntä; poissa 39. (Ään. 25)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Hassin ehdotuksen.

48 luvun 8 § ja luvun otsikko sekä 49 luvun 1—3 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

hallituksen esitykseen sisältyvien

2. lakiehdotuksen 47 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

3. lakiehdotuksen 5 ja 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

4. lakiehdotuksen 31 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

5. lakiehdotuksen 1 luvun 9 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

6. lakiehdotuksen 2 luvun 11 a § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

7. lakiehdotuksen 27 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

8. lakiehdotuksen 15 luvun 17 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

9. lakiehdotuksen 6 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

10. lakiehdotuksen 37 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

11. lakiehdotuksen 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

12. lakiehdotuksen 43 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

13. lakiehdotuksen 35 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

15. lakiehdotuksen 1 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

16. lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

17. lakiehdotuksen 69, 72—74 ja 78 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

18. lakiehdotuksen 60 ja 62 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

19. lakiehdotuksen 63 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

20. lakiehdotuksen 12 ja 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

21. lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

22. lakiehdotuksen 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

23. lakiehdotuksen 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

24. lakiehdotuksen 28 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

28. lakiehdotuksen 135 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

29. lakiehdotuksen 92 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

30. lakiehdotuksen 70 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

31. lakiehdotuksen 5 luvun 5 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

32. lakiehdotuksen 8 luvun 4 §, sen edellä oleva alaotsikko ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

33. lakiehdotuksen 34 § ja sen edellä oleva alaotsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

34. lakiehdotuksen 30 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

35. lakiehdotuksen 19 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

36. lakiehdotuksen 37 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

39. lakiehdotuksen 165 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

40. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

41. lakiehdotuksen 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

42. lakiehdotuksen 33 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

43. lakiehdotuksen 36 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

44. lakiehdotuksen 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

45. lakiehdotuksen 61 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

46. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

47. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

48. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

49. lakiehdotuksen 41 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

50. lakiehdotuksen 18 § ja sen edellä oleva väliotsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

51. lakiehdotuksen 32 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

52. lakiehdotuksen 62 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

53. lakiehdotuksen 48 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

54. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

55. lakiehdotuksen 5 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

56. lakiehdotuksen 82 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

57. lakiehdotuksen 27 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

58. lakiehdotuksen 16 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

59. lakiehdotuksen 43—47 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

60. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

62. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

63. lakiehdotuksen 11 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

64. lakiehdotuksen 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

65. lakiehdotuksen 37 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

66. lakiehdotuksen 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

70. lakiehdotuksen 57 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

71. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

72. lakiehdotuksen 42 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

73. lakiehdotuksen 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

74. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

75. lakiehdotuksen 29 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

76. lakiehdotuksen 90 ja 97 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

77. lakiehdotuksen 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

78. lakiehdotuksen 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

79. lakiehdotuksen 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

80. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

81. lakiehdotuksen 124 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

82. lakiehdotuksen 219 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

83. lakiehdotuksen 101 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

84. lakiehdotuksen 28 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

85. lakiehdotuksen 21 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

89. lakiehdotuksen 5 ja 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

90. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

91. lakiehdotuksen 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

92. lakiehdotuksen 9 a ja 17 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

93. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

94. lakiehdotuksen 26 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

95. lakiehdotuksen 20 ja 22 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

96. lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike,

97. lakiehdotuksen 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

99. lakiehdotuksen 11 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

100. lakiehdotuksen 75 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

101. lakiehdotuksen 67 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

102. lakiehdotuksen 58 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

103. lakiehdotuksen 19 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

104. lakiehdotuksen 24 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

105. lakiehdotuksen 51 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

106. lakiehdotuksen 39, 40 ja 42 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

107. lakiehdotuksen 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

108. lakiehdotuksen 54 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

109. lakiehdotuksen 33 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

110. lakiehdotuksen 16 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

111. lakiehdotuksen 83 ja 84 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

112. lakiehdotuksen 16 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

113. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

114. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

115. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

116. lakiehdotuksen 30 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

117. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

118. lakiehdotuksen 23 ja 24 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

119. lakiehdotuksen 27 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

120. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

121. lakiehdotuksen 19 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

122. lakiehdotuksen 31 ja 32 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

123. lakiehdotuksen 49 ja 51 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

124. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

125. lakiehdotuksen 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

126. lakiehdotuksen 24—26 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

127. lakiehdotuksen 21 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvän

128. lakiehdotuksen 14 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

129. lakiehdotuksen 11 ja 69 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
hallituksen esitykseen sisältyvien

130. lakiehdotuksen 16 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

131. lakiehdotuksen 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

132. lakiehdotuksen 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

133. lakiehdotuksen 28 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

134. lakiehdotuksen 13 luvun 1—9 § ja luvun otsikko sekä 14 luvun 5 a § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

135. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

136. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

137. lakiehdotuksen 4 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

138. lakiehdotuksen 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

139. lakiehdotuksen 25 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

140. lakiehdotuksen 25 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

141. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

142. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

143. lakiehdotuksen 52 ja 52 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

144. lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

145. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

146. lakiehdotuksen 54 ja 55 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

147. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

148. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun

149. lakiehdotuksen 60—63 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

hallituksen esitykseen sisältyvien

150. lakiehdotuksen 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

151. lakiehdotuksen 146 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

152. lakiehdotuksen 56, 56 a, 56 b, 57, 60 ja 62 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

154. lakiehdotuksen 39 ja 43 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

155. lakiehdotuksen 57, 59 ja 61 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

156. lakiehdotuksen 35, 37, 39 ja 44 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

157. lakiehdotuksen 34, 35, 37, 39 ja 40 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

158. lakiehdotuksen 39 ja 41 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

159. lakiehdotuksen 33 ja 34 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

lakivaliokunnan mietinnössä ehdotettujen

160. lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

161. lakiehdotuksen 100 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

162. lakiehdotuksen 36 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

163. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

164. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

165. lakiehdotuksen 25 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

166. lakiehdotuksen 26 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

167. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

168. lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

169. lakiehdotuksen 21 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

170. lakiehdotuksen 33 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

171. lakiehdotuksen 18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

172. lakiehdotuksen 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

173. lakiehdotuksen 43 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

174. lakiehdotuksen 37 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

175. lakiehdotuksen 48 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

176. lakiehdotuksen 37 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

177. lakiehdotuksen 43 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

178. lakiehdotuksen 43 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

179. lakiehdotuksen 61 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

180. lakiehdotuksen 90 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy lakivaliokunnan ehdotukseen hallituksen esitykseen sisältyvien 14., 25.—27., 37., 38., 61., 67.—69., 86.—88., 98. ja 153. lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Puhemies: Kun lakivaliokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotukset laeiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (oikeushenkilön rangaistusvastuu) sekä rikoslain 32 luvun muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitykset n:ot 95/1993 vp ja 230
Lakivaliokunnan mietintö n:o 23

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 23. Eilen pidetyssä toisessa varsinaisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetun ensimmäisen, hallituksen esitykseen n:o 95/1993 vp sisältyvään ensimmäiseen lakiehdotukseen ja hallituksen esitykseen n:o 230 sisältyvään lakiehdotukseen pohjautuvan lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

9 luvun 1 §

Keskustelu:

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Teen mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisen vastaehdotuksen.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta, joka tarkoittaa sitä, että yhteisösakon määräämisessä ei ole kaksinkertaista harkintavaltaa, ainoastaan yksinkertainen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Halonen ed. Hassin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Halosen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 82 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 45. (Ään. 26)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 luvun 2—4 § hyväksytään keskustelutta.

9 luvun 5 §

Keskustelu:

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Ehdotan vastalauseen mukaisesti, että yhteisösakon ylin määrä olisi 10 miljoonaa markkaa.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Halonen ed. Hassin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Halosen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 82 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 44. (Ään. 27)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 luvun 6—8 § hyväksytään keskustelutta.

9 luvun 9 §

Keskustelu:

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Teen mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti ehdotuksen, että yhteisösakkoa koskevan vaateen lyhin vanhentumisaika olisi kymmenen vuotta.

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Halosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Halonen ed. Hassin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Halosen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 83 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 42. (Ään. 28)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 luvun otsikko, 16 luvun 28 § ja luvun otsikko, 17 luvun 4 § ja luvun otsikko, 29 luvun 10 § ja luvun otsikko, 30 luvun 13 § ja luvun otsikko, 32 luvun 8 § ja luvun otsikko sekä 46 luvun 14 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen n:o 95/1993 vp sisältyvien

toisen lakiehdotuksen 6 luvun 1 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 3 luvun 1 § ja luvun otsikko sekä 5 luvun 1 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

neljännen lakiehdotuksen 10 luvun 21 a § ja luvun otsikko, 11 luvun 20 § ja luvun otsikko, 12 luvun 7 § ja luvun otsikko sekä 14 luvun 7 a ja 7 b § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

viidennen lakiehdotuksen 44 a § ja sen edellä oleva väliotsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 38

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 23

Suuren valiokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 8. Viime keskiviikon toisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

64, 71 ja 72 § hyväksytään keskustelutta.

75 §

Keskustelu:

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 75 § hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena, mikä tarkoittaa sitä, että kuten nykyisinkin toistuvista rikesakkoylinopeuksista joutuu ajokieltoon.

Ed. K u u s k o s k i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Hassin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Hassi ed. Kuuskosken kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Nikula merkitään läsnä olevaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Hassin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 55 jaa- ja 104 ei-ääntä; poissa 40. (Ään. 29)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Hassin ehdotuksen.

80 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

P u h e m i e s : Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, asia palautetaan suureen valiokuntaan.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan
5) asia.

P u h e m i e s : Täysistunto keskeytetään ja
sitä jatketaan kello 15.10.

Täysistunto keskeytetään kello 14.07.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15.10

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Paakkinen.

6) Ehdotukset laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 131
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 4

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset
voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. A. Ojala : Arvoisa rouva puhemies!
Lain ensimmäisessä käsittelyssä toin esille laajasti puolustusvaliokunnan mietinnön II vastalauseessa olevat asiat. Niihin viitaten ehdotan naisten vapaaehtoista asepalvelusta käsittelevien lakiehdotusten eli hallituksen esityksen n:o 131 hylkäämistä.

Lain ensimmäisessä käsittelyssä puututtiin lain moniinkin tärkeisiin osa-alueisiin, mutta kaikkein heikommalle jäi keskustelu yleensä naisten roolista maanpuolustuksessa. Työsarka on varsin merkittävä. Jo ensimmäisen ja toisen maailmansodan aikana naiset tekivät vapaaehtoista maanpuolustustyötä vailla minkäänlaista sotilaallista koulutusta. En ole kuullut kenenkään asettaneen heidän työpanostaan kyseenalaiseksi tai väittäneen heitä ammattitaidottomiksi.

Vuonna 1991 eduskunnan alkaessa säädettiin valmiuslaki ja puolustustilalaki, jotka sää-

televät toimintaa poikkeusoloissa. Naisten poikkeusolojen tehtäviin osallistumista koskevat samat periaatteet kuin muutakin poikkeusolotoimintaa. Erilaisten kriisitilanteiden uhkaan ja syntymiseen ei aina tarvita perinteisesti määriteltujen poikkeusolojen olemassaoloa. Tiedossa on tilanteita, joissa huomattava alue maasta on saattanut jäädä sähköttömäksi tai pahoilta suuronnettomuuksilta on välttytty vain onnellisten yhteensattumien takia. Viime viikonlopun myrskyvaroitus Suomessa antoi aihetta tarkastella valmiustilaamme suuronnettomuuksien varalta erittäin vakavasti eri osissa maatamme.

Uutena käytännön sanelemana ratkaisuna tulee yhä enemmän painottaa sitä, että normaaliaikaisten häiriötilanteiden toimintaperiaatteet yhteensopeutetaan mahdollisimman pitkälle poikkeusolotoiminnan kanssa. Naisten vapaaehtoista asepalvelusta on perusteltu myös hallitusmuodon 75 §:llä, jonka mukaan jokainen Suomen kansalainen on velvollinen olemaan osallisena isänmaan puolustuksessa tai sitä avustamaan, niin kuin siitä laissa säädetään.

Keskeistä hallitusmuodon 75 §:ssä on se, ettei se rajoita maanpuolustusvelvollisuutta miehiin vaan ulottaa sen kaikkiin Suomen kansalaisiin. Toisaalta siinä ei naisille ole asetettu miespuolisista kansalaisista poikkeavia velvoitteita. Lainsäätäjän on katsottava olleen hyvin kaukonäköinen luodessaan näin maanpuolustusjärjestelyillemme toimintakykyisen lainsäädännöllisen perustan. Se vastaa nykyisin poikkeuksellisiin oloihin varustautumisessamme noudatettavia periaatteita. Säännös mahdollistaa järjestelyn toteuttamisen kokonaisvaltaisesti siten, että kaikkien kansalaisten panos, niin miesten kuin naistenkin, voidaan tarvittaessa ohjata palvelemaan turvallisuuspolitiikkamme päämääriä. Luonnollisesti määritettäessä sitä tapaa, millä kansalaisten yleinen maanpuolustusvelvollisuus toteutetaan, on ratkaisevana tekijänä otettava huomioon sukupuolten erilaiset edellytykset ja mahdollisuudet. Painotan sitä, että hallitusmuodon 75 § ei mitenkään erottele sitä, koskeeko maanpuolustukseen osallistumisvelvollisuus siviililuonteisia vai sotilaallisia tehtäviä.

Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että me olemme viime vuosina tehneet merkittäviä valmisteluja vapaaehtoisjärjestöjen mahdollisuuksista osallistua erilaisiin poikkeusolojen ja normaalien häiriötilanteiden yllättämiin tehtäviin. Naisillahan on näissä järjestelyissä erittäin merkittävä rooli. Maanpuolustuskoulutusta on

lisätty ja naiset ovat olleet hyvin aktiivisia tämän koulutuksen käyttäjiä. Aseellisen palvelun mahdollistaminen ei ole tarpeellinen tähän koulutukseen pääsille.

Poikkeusoloihin varautumisella Suomessa on pitkä ja arvokas menneisyys. Kansakuntamme hädän hetkillä poikkeusoloihin varautumisjärjestelyjen toimivuus on testattu usein erittäin konkreettisella ja vaikealla tavalla. Heikkoudet järjestelmissä ovat välittömästi kantaneet huonoa hedelmää. Jokainen meistä varmasti toivoo, etteivät poikkeusolojen usein erittäin vahingolliset vaikutukset kohtaisi maatamme ja sen asukkaita. Pelkkä toive ei kuitenkaan riitä vaan tarvitaan jatkuvaa varautumistoiminnan valmiuden ylläpitoa aivan samalla tavoin kuin asioista huolehtiva varmistaa omien vakuutuksiensa olemassaolon.

Näkin huomattavasti parempana naisten toiminnan voimakkaammin rauhantehtävissä kuin asepalveluksessa. Naisten vuosikymmenen saavutuksista huolimatta naiset osallistuvat hyvin rajoitetusti hallitusten ja kansalaisjärjestöjen toimintaan, rauhaan liittyvään päätöksentekoon, rauhaan liittyviin aktivointipyrkimyksiin sekä rauhankasvatukseen ja rauhantutkimukseen. Aktiivisempi ote näihin kysymyksiin varmistaa rauhantilan paremmin kuin aseellinen puolustus.

Yleismaailmallista ja kestävää rauhaa ei voida saavuttaa ilman naisten täyttä ja tasavertaista osallistumista myös kansainvälisten suhteiden hoitamiseen, erityisesti rauhaa koskevaan päätöksentekoon mukaan lukien nimenomaan ne prosessit, joissa tarkastellaan erimielisyyksien rauhanomaista ratkaisemista YK:n peruskirjan pohjalta.

Arvoisa puhemies! Olen tässä halunnut tuoda esille hieman toisenlaistakin näkökulmaa keskusteluun naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta. Kuten lain ensimmäisessä käsittelyssä sain, tasa-arvoista olisi se, että asevelvollisuus olisi molemmille pakollinen tai molemmille vapaaehtoinen. Minusta laissa on kyse näennäisesti samanlaisten mahdollisuuksien luomisesta, mutta mitään todellista tasa-arvokehitystähän tämä ei ole. Todellista tasa-arvoa lisätään vahvistamalla naisten asemaa päätöksenteossa ja parantamalla naisten vaikutusmahdollisuuksia, kuten teimme tasa-arvolain kohdalla kiintiöt mahdollistamalla. Sekä naisten asemaa päätöksenteossa että vaikutusmahdollisuuksia olisi voitu parantaa puolustusvoimien siviiliviroissa jo ajat sitten, mikäli halua siihen olisi ollut. Sen lisäksi palk-

kausta olisi voitu tarkistaa, jos puolustusvoimissa ollaan huolissaan todellisesta tasa-arvon toteutumisesta.

Näillä perusteilla ehdotan puolustusvaliokunnan mietinnön II vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Ed. R ö n n h o l m (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Asia on monitahoinen ja sitä voi tarkastella erilaisista lähtökohdista. Henkilökohtainen mielipiteeni on se, että asevelvollisuusarmeija Suomessa tulee olla ja asevelvollisuus tulee säätää pakolliseksi suomalaisille miehille.

Naisten asevelvollisuus on sotkettu mielestäni moniin sellaisiin asioihin, joihin se ei lainkaan kuulu. Oma henkilökohtainen näkökantani viimeaikaisen kehityksen perusteella on tämänkin asian suhteen ollut sellainen, että miesten kannalta olisi oikein hyvä, että miehillä olisi yksi paikka, missä miehet voisivat päteä niin, etteivät jää naisten jalkoihin. Siksi ja siitä syystä olen omalta puoleltani kannattamassa jatkossa sitä näkemystä, että naisten vapaaehtoista maanpuolustusta ei pidettäisi tarpeellisenä.

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä käytin varsin pitkän ja seikkaperäisen puheenvuoron naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta. Olen kuitenkin edelleen sitä mieltä, että itsenäinen kansakunta tarvitsee omat puolustusvoimat. Niitä en todella aseta kyseenalaiseksi. Sen sijaan kyllä kyseenalaiseksi asetan sen, että naisia tarvittaisiin sotilaallisessa maanpuolustuksessa, mihin he kiistatta silloin joutuisivat, kun he vapaaehtoisen asepalveluksen suorittavat, siis joutuisivat silloin, jos kriisitilanne tulisi.

Sen sijaan naisilla on ollut hyvin laaja tehtävä, kuten esimerkiksi ed. Arja Ojala puheenvuorosaan edellä viittasi, jo aikaisempien sotien aikana ja varmasti olisi, jos niin onnettomasti kävisi, että sotatilanteeseen jouduttaisiin.

Arvoisa puhemies! Rauhajärjestöt esittivät erittäin hyviä näkemyksiä, kun asiaa puolustusvaliokunnassa käsiteltiin, ja niihin näkemyksiin täysin sydämin yhdyn. Ne totesivat myös sen, että kriisit ovat aivan muualla kuin kasarmeissa, ne ovat kasarmien ulkopuolella ja ne ovat ihmisten sosiaalisessa turvattomuudessa. Me tarvitsemme myös sellaista rauhantahtoista rakentamista ja kasvatusta, että kriisit yleensäkin maailmasta saataisiin poistumaan.

Minusta ei laki naisten vapaaehtoisesta ase-

palvelusta, ei myöskään vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä, edistä mitään yhteiskunnallista ja sosiaalista tasa-arvoa eikä se ole näin ollen välttämätön. Kuten sanoin, aikaisempaanakin puheenvuorooni viitaten kannatan ed. Arja Ojalan tekemää lakiesityksen hylkäämisehdotusta.

Ed. Riijhjärvi: Arvoisa puhemies! Meidän maanpuolustuksemme perustana on yleinen asevelvollisuus. Se on velvollisuus, se ei perustu mihinkään vapaaehtoisuuteen, vaan velvollisuuteen. Se on kansalaisvelvollisuus, jonka Suomen miehet ovat kunniallisesti myös täyttäneet.

Nyt tähän rinnalle ollaan tuomassa aivan uudenlaista järjestelmää, vapaaehtoista maanpuolustuskoulutukseen osallistumista, ja tämä tehdään ehkä tasa-arvon nimissä, että naisetkin kelpaavat samoihin tehtäviin kuin miehet. Varmasti naiset moniin tehtäviin kelpaavatkin, mutta on aivan kohtuutonta tällaisessa tilanteessa, missä me elämme, ruveta rakentelemaan uusia järjestelmiä. Naisten vapaaehtoinen asevelvollisuus aiheuttaa puolustusvoimille paljon lisäkustannuksia. Samalla tavalla myös lisäkustannuksia tietenkin aiheuttaisi niin sanotun valmisprikaatin perustaminen.

En pidä ollenkaan sopivana, että se hyvä puolustusjärjestelmä, mikä meillä on, sekoitetaan nyt kahdella aivan uudella yrityksellä, ja se varsinainen maanpuolustusperustus, joka meillä on yleisessä asevelvollisuudessa ja sen kasvattamassa voimakkaassa reservissä, unohdetaan. Nyt olisi kaikki voimavarat suunnattava erikoisesti kertausharjoitusten pitämiseen, koska vain puolet kertausharjoituksista pystytään rahapulan vuoksi pitämään. Myös asevelvollisilla on paljon ylimääräisiä lomia, joista ei ole hyötyä maanpuolustuksen kannalta eikä asevelvollisten kannalta. Siitä on vain lisäkulua asevelvollisille ja heidän kotiväelleen.

Jos meillä jotakin halutaan puolustusvoimien hyväksi tehdä, niin ilman muuta kertausharjoituksiin pitää myöntää lisää rahoja ja asevelvollisuuden suorittaneita myös kohdella heille kuuluvalla arvolla. Se arvo osoitetaan päivärahoissa, matkarahoissa ja litteroissa ja myös siinä, että kun liki vuoden armeijassa ollut nuori mies pyrkii jatko-opintoihin, niin hän saisi lisää pisteitä siitä, että hän on suorittanut kahdeksan kuukauden asevelvollisuuden miehuullisesti. Siitä pitäisi saada lisäpisteitä, koska se on tietynlainen kansalaiskunnan osoitus. Samoin aliupseerikoulun ja reserviupseerikoulun käy-

neen pitäisi saada myös lisäpisteitä, kun he pyrkivät jatko-opintoihin, olivat ne sitten keskiasteen opintoja taikka korkeakouluopintoja. Nämähän on pyyhitty jo melko vähiin. Ja tällä tavalla Suomen miehet ovat jääneet huonompaan asemaan.

Nämä ovat sellaisia asioita, joilla maanpuolustushenkeä voidaan nostaa ja myös tietyllä tavalla arvostaa ja palkita. Mutta se, että meillä tehdään rinnalle aivan uudenlaisia ratkaisuja, voi näyttää olevan jollakin tavalla armeijalle PR:ää, mutta todellisuudessa se kuluttaa niitä voimavaroja, joilla meidän pitäisi maanpuolustamme vahvistaa.

Ollenkaan väheksymättä naisten tehtäviä kriisi- ja sota-aikoina olen sitä mieltä, että naisilla on paljon sopivampaa tehtävää kuin aseellinen puolustaminen, nimittäin toiminnan maanpuolustuksen muissa tehtävissä. Siitä on meillä vankka kokemus viime sotien ajalta. Siinä monien järjestöjen, Punaisen Ristin, Marttojen ja Lotta Svärd-järjestöjen naiset tekivät valtavan työn ja vapauttivat sillä tavalla miehiä aseelliseen palvelukseen.

Kun yhteiskuntaa kehitetään, niin pitää aina ajatella, että oikeat ihmiset tulevat oikeisiin tehtäviin, ja tätä naisten asevelvollisuutta ajateltaessa ei ole otettu huomioon, että oikeat henkilöt olisivat oikeassa tehtävässä. Eivät nämä ole tasa-arvokysymyksiä, vaan kyllä meidän on tunnustettava, että mies ja nainen ovat tasa-arvoisia mutta erilaisia. Erilaiset tehtävät sujuvat naisilta paremmin ja toiset taas sitten miehiltä.

Kyllä minusta yhteiskunnan jonkinlaista raastumista osoittaa, jos naisille ruvetaan antamaan taistelijakoulutusta. Televisiossa on ollut gladiaattorihelmia. Kyllä ne ovat hyvin epäesteettisiä ja lähes epäeettisiäkin, ja sen tähden on syytä harkita hyvin perusteellisesti vielä tämän lain voimaantuloa.

Ed. Saastamoinen: Rouva puhemies! Laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta on uuden ajan vaatimusten mukanaan tuomaa lainsäädäntöä. Kysymyksessä ei, ed. Riijhjärvi, ole naisten asevelvollisuus, vaan kysymyksessä on naisten vapaaehtoinen asepalvelus. Tätä lakia eivät myöskään vaadi sotilaspoliittiset tekijät enempää kuin varsinaiset tasa-arvotekijätäkään. On nimittäin niin, että mikäli kysymyksessä olisi pelkästään tasa-arvokysymykseen perustuva lainsäädäntö, tulisi, kuten monet tämän lain vastustajat edellyttävätkin, myös miesten asepalvelus olla vapaaehtoista.

Lakiesitys perustuu, niin kuin tässä salissa paikalla olevat hyvin kaikki tietävät, parlamentaarisen naiset ja sotilaallinen maanpuolustus-komitean mietintöön. On totta, kuten ed. Riihijärvi totesi, että naiset ovat toimineet sotatehtävissä, sotatoimialueella, jopa vapaussodan aikana taistelutehtävissä varsin laajasti ja merkittävästi. Myönnän, että itsekin suhtauduin tähän asiaan alkuun varsin empivästi ja voisin sanoa vastahakoisesti silloin, kun tästä asiasta ruvettiin keskustelemaan. Suomessahan on naisten osallistumisesta maanpuolustukseen keskusteltu pitkiä aikoja 50-, 60-, 70- ja 80-luvuilla ja jo aiemminkin on monia komiteoita tämän asian ympärillä istunut.

Se, että suhtauduin arvelen tähän asiaan, ennen kuin asiasta oli ylipäättänsä lakiesitystä tehtykään, johtuu juuri siitä, että Suomen naiset mm. Lotta Svärd -järjestössä toimivat näyttävästi ja merkittävästi maanpuolustustehtävissä. Minulla on kuitenkin se käsitys, että naisten lisääntynyt kiinnostus maanpuolustustehtäviin on osittain seuraustakin siitä, että juuri lottien työ on viime vuosina noussut kunniaan. Toisaalta on niin, että tällä hetkellä naiset yleensäkin ovat kiinnostuneita niistä tehtävistä, jotka aiemmin ovat kuuluneet pelkästään miehille. Eli esimerkiksi Suomessa Finnairilla on naispuolisia lentokapteeniteita, ja meillä on naisia palomiehen ammatissa ja monissa muissa ammateissa, jotka ovat aiemmin kuuluneet pelkästään miehille.

Kun olen tätä kysymystä pohtinut, olen asettanut itselleni kysymyksen: Onko oikein, että jokin ammatti Suomessa evätään pelkän sukupuolen perusteella? Minun mielestäni tämä ei ole oikein eikä perusteltua, toisin sanoen se, että naisilta evättäisiin mahdollisuus päästä niin halutessaan sotilasammattiin ja myös niiltä naisilta, jotka jo tällä hetkellä puolustusvoimien piirissä palvelevat, evättäisiin mahdollisuus edetä ammatissaan yhtä hyvin kuin vastaavissa tehtävissä olevat miehet, joilla on asepalvelus suoritettuna.

Kun tätä kysymystä olen harkinnut ja miettinyt, niin minun mielestäni on päivänselvää, että Suomessa, niin kuin lähes kaikissa Länsi-Euroopan maissa, on myös naisella oltava mahdollisuus asepalvelun suorittamiseen. Siitä syystä, rouva puhemies, olen tämän lakiesityksen kannalla.

Ed. Riihijärvi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Saastamoinen vetosi, että naisilla pitää olla samat mahdollisuudet edetä

uralla. Kuitenkaan meidän maanpuolustuksemme ei suinkaan perustu siihen, että uralla varsinaisesti edetään. Tosin reservissä olevia, kun he ovat saaneet kertausharjoituksissa koulutusta, nostetaan tietyn perustein aliupseeri- ja upseeri-arvoissa ylemmäksi, mutta tämä on maanpuolustuksemme perusta. Jos naisia on aktiiviupseereina ja he nousevat siinä kuin miehetkin, niin se on hyvin pieni osa maanpuolustustamme, se on sellaista, voisi sanoa, "operettiupseerien" toimintaa.

Reserviin meidän maanpuolustuksemme perustuu ja siellä useimmat, kuten ed. Sulo Aittoniemi, on sen kunniallisen kersantin tittelinsä halunnut pitää ja pysyttää, ja se ei perustukaan siihen, että natsoja tulee aina lisää tietyin vuosin, vaan että tällainen reservi meillä on olemassa. Tällaista reserviarmeijaa ei enää ole kuin Suomessa, Ruotsissa ja Sveitsissä. Meidän pitää nyt pitää siitä kiinni kuin silmäterästä, sillä se on sellainen turvallisuuden tae, että kaikki tietävät, että täytyy olla 7—10-kertainen ylivoima, että maa voitaisiin miehittää. Meillä on sentään 600 000 miestä reservissä, se on jotakin tämän päivän Euroopassa.

Ed. Viljamaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin oikein tarkkaan, mitä perusteita ed. Saastamoinen toi naisten vapaaehtoisesta asepalvelun tarpeeksi, eli siinä oli mainittu, "uusi aika vaatii" ja "ammatit pitää avata".

Minusta on todella surullista, että tämän päivän eduskunta näin kevyillä perusteilla tällaisen paljon syvemmän asian ottaa. Ensinnäkin olisi pitänyt olla parlamentaarinen komitea tätä pohtimassa. Komitea oli varsin tekninen ja itse asiassa lähdettiin jo siitä edellytyksestä, että tämä pannaan käytäntöön. Syvyys on jäänyt kokonaan pois ja miettimättä, vaatiiko tämä päivä ja yhteiskunnallinen ja maailman kehitys ylipäänsä sitä, että armeijan voimia lisätään ja erityisesti naisille tämä asia tuodaan. Paljon enemmänkin muunlaisista arvoista perustellen naisille pitäisi antaa mahdollisuuksia rauhanturvaamiseen ja sitä kautta maailman muuttamiseen.

Mitä tulee niihin naisiin, joihin tässä aina viitataan, että niiden 5 000 naisen, jotka ovat puolustusvoimissa, tilanne muka helpottuisi, niin eihän tämä laki heitä ollenkaan koske. Sehän meidän olisi tullut saattaa kuntoon.

Ed. Pykäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa jatkona ed. Viljamaan käyttämään puheenvuoroon ha-

luan muistuttaa ed. Saastamoista, että puolustusvoimien palveluksessa olevien naisten uralla eteneminen ei juurikaan parane tämän lain myötä. Ainoastaan ne naiset, jotka ovat lain esittämän ikäkriteerin puitteissa, voivat halutesaan, mikäli laki astuu voimaan, mitä en tietenkään toivo, hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen saadakseen varusmieskoulutuksen ja niin sanotusti sitä kautta jatkossa edetä tällä suuren joukon mukamas haluamalla sotilasuralla. On todella erittäin huono ja pitämätön perustelu, että puolustusvoimissa jo nyt olevat naiset hyötyisivät tästä laista tai heidän asemansa paranisi. Jos todella halutaan heidän asemaansa parantaa, olisi ollut jo monta vuotta aikaa tehdä erilaisia palkka- ja muita ratkaisuja, puhumattakaan kelpoisuusehtojen muuttamisesta niin, että näiden naisten asemaa olisi pystytty parantamaan.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En ole osallistunut tähän keskusteluun aikaisemmin. Haluaisin kuitenkin ed. Saastamoiselle todeta sen, että hallitus ei perustellut naisten vapaaehtoista asepalvelusta tasa-arvonäkökohdilla, eikä myöskään maanpuolustuksellilla näkökohdilla, (Ed. Saastamoinen: Niinhän minä sanoin!) mikä on aivan uskomatonta sikäli, että näinkään tärkeää askelta, joka otetaan, ei perustella, niin kuin julkisuudessa sitä näkyy perusteltavan, tasa-arvonäkökohdilla eikä puututa lainkaan siihen, mitä vaikutuksia tällä askeleella on itse maanpuolustukseen.

Oma käsitykseni on sama kuin täällä jo monella muullakin, että me olisimme voineet tehdä aika paljon esimerkiksi armeijassa jo tällä hetkellä olevien naisten uralla etenemisen varmistamiseksi, mihin tämä lakiesitys ei tuo korjausta. Oma käsitykseni on se, että kyse on askeleesta, joka on otettu ennen kaikkea pr-mielessä. Voimme vain kuvitella ja nähdä ne lukuisat kymmenet naistenlehtien artikkelit, jotka julkaistaan ensimmäisten liipasinherkkien naisten astuessa vapaaehtoisina armeijaan.

Vaikuttaa siltä, että kaiken kaikkiaan kyse on paitsi pr:n hankkimisesta armeijalle naisten avulla, myös yhteiskunnan yleisestä militarisoitipyrkimyksestä, joka on ollut luonteenomaista aivan viime aikoina. Valmiusjoukko, erilaiset kriisien hallintaoperaatiot, Weu:n kriisienhallintotoimiin osallistumiset jne. Näen sieluni silmissä tilanteen, jossa naispataljoona, naisista koottu valmiusjoukko, astuu Ahvenanmaalle, jonka demilitarisoitu asema on purettu.

Ed. S a a s t a m o i n e n (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Meillä on siis varsinainen valkyyrioiden ratsastus odotettavissa ed. Laakson mielikuvituksessa.

Rouva puhemies! Ed. Laakso tuli kesken puheeni saliin, joten hän ei noteerannut sitä, että minä todellakin sanoin, että lakia ei varsinaisesti perustella tasa-arvoperusteilla.

Rouva puhemies! Asepalveluksen suorittuaan naiset siirtyvät todellakin reserviin. Olen ed. Riihijärven kanssa samaa mieltä siitä, että Suomen turvallisuuden perusta on vankka oma armeija ja vankka reservi. Sitä eivät kyllä naiset missään tapauksessa ole omiaan heikentämään.

Rouva puhemies! Joku mainitsi rauhanturvatehtävät. Naisillahan on jo nyt mahdollisuus osallistua monenkaltaisiin rauhanturvatehtäviin. Mutta on tärkeää, että eräs yhteiskunnan tärkeä osa-alue, nimittäin maanpuolustus, on kaikille kansalaisille vapaa ja kaikilla kansalaisilla on siihen pääsymahdollisuus.

Puolustusvoimien palveluksessa olevat naiset nimenomaan ovat tätä lakia toivoneet. Tiedämme ihan hyvin, että siellä on kovin vähän alle 30-vuotiaita naisia, mutta varmaa on, että ellei tätä lakia joskus tehdä, nämä tehtävät eivät koskaan avaudu naisille. Siitä syystä laki on heidän kannaltaan todella tärkeä, ja puolustusvoimien palveluksessa olevat naiset ovat aina-kin minun käsitykseni mukaan yksimielisesti sitä toivoneet.

Ed. H u r s k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa ed. Saastamoinen jo perustelikin oman näkökohtansa. Itse olisin sanonut ainoastaan, että minun mielestäni mahdollisuus osallistua vapaaehtoiseen asepalvelukseen ei perustu ollenkaan tasa-arvolähtökohtaan. Mikäli taustalla olisi aito tasa-arvoajatus, niin samanaikaisesti hallituksen pitäisi esittää vapaaehtoista asepalvelua myös miehille. Mutta ed. Saastamoinen ehti jo perustella oman kantansa.

Ed. L a m m i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tämä tasa-arvo nyt jälleen kerran tuli esiin, minä haluan vielä siteerata puhettani, jonka pidin 19. päivä. Sanoin, että esitystä ei ole annettu eikä perusteltu suoranaisesti tasa-arvonäkökohdista lähtien. Tämä oli siis valiokunnan kanta. Jatkoisin: "Mahdolliset tasa-arvonäkökohdat kumpuavat siitä, että lailla naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta ja eräillä siihen liittyvillä laeilla avataan sotilasvirat

myös naisille. Puolustusvoimissa tällaisia virkoja on noin 10 000." Kuten vastauspuheenvuorossani samana päivänä totesin, meillä tänä päivänä on esimerkiksi lääkäreitten virat kielletty naisilta. Jos kriisitilanne tulee, ne muuttuvat välittömästi silloin sotilasviroiksi ja naiset eivät niissä voi palvella. Samoin ovat tekniset virat, sotilaspappien virat jne. Näissä ei ole mahdollista naisten palvella, ellei näitä avata. Se ei ole mikään palkkauskysymys.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Minä olen yrittänyt peilata tätä asiaa sitä taustaa vasten, miten nainen on menestynyt yleensä poliisivoimissa, jossa on se tietty piirre, että siellä joudutaan käyttämään ei väkivaltaa mutta voimakeinoja, joita jotkut sanovat väkivallaksi. Naisten menestymistä poliisiuralla aikanaan epäiltiin hyvin voimakkaasti. Pikkuhiljaa heitä kuitenkin pieni kiintiö otettiin. On ihan selvästi nähtävissä se, että nainen on erinomainen erityisaloilla poliisissa ja aivan välttämättä heitä siellä tarvitaan, mutta jos joudutaan ottamaan miehestä mittaa eli vääntämään jossakin kapakkatappelussa, jossa poliisi joutuu käyttämään voimakeinoja, ei edes ajatellakaan ottaa naisia sellaisiin tilanteisiin, joissa joudutaan väkivaltaa käyttämään. Minä puhun nyt väkivallasta, se ymmärretään paremmin. Se ei ole väkivaltaa vaan voimakeinoja poliisilta, mutta väkivallan tyyppistä monta kertaa, jos nyt tällä tavalla sanotaan.

Minä uskon, että puolustusvoimissa on sama tilanne eli tässä nyt ajatellaan sitä, että naisista tulisi taistelijoita, aseellisia tappajia ja muuta. Ei se tule kyllä onnistumaan. Se on ihan sama kuin poliisissa, tärkeä tehtävä naisilla mutta erityistehtävissä, hiukan takana, siinä vaiheessa, kun aletaan voimakeinoja käyttää. Sodassa on tietysti omat voimakeinonsa, joilla yritetään tappaa toisia mahdollisimman paljon.

Olen tässä varonut oikeastaan puhumasta koko asiasta. En minä tätä nyt niin mahdottomana asiana pidä. Antaa tyttöjen koettaa, ei tämä maa siitä kaadu, jos nyt on tyttöjä muutama sata kasarmissa. Sittenhän sen näkee ja luovutaan siitä asiasta. Saatan jopa hyvinkin äänestää lain voimassaolon puolesta ja näillä perusteilla, mitä lausuin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

7) Ehdotus laiksi puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 132

Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 5

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Kysymyksessä on laki puolustustarvikkeiden maastaviennistä eli asevientilaki. Tätä on jo ensimmäisessä ja toisessa käsittelyssä täällä laajasti käsitelty, joten pyrin olemaan tiivis.

Ensinnäkin totean sen, että laki sai mielestäni onnetoman muodon sekä ulkoasiainvaliokunnan että puolustusvaliokunnan käsittelyssä, jossa vähemmistöön jäivät ne mielipiteet, joissa itse lain pykäläin olisi haluttu ottaa ihmisoikeuskriteerit aseviennille ja rajata selkeästi asevientä niin, että sellaisiin maihin, joissa ihmisoikeuksia vakavasti rikotaan, Suomi ei voisi aseita viedä. Tällaiset pykälät olisivat selvästi rajanneet ulkopuolelle Suomen nyt jo harjoittaman aseviennin esimerkiksi Turkkiin tai Indonesiaan, jotka ovat molemmat räikeitä esimerkkejä tämän tyyppisistä maista. Molempiin näihin maihin on kiinnittynyt myös kansainvälinen huomio ihmisoikeusloukkausten yhteydessä.

Hallituksen omaksuma asevientipolitiikka on perusteiltaan hyvin kestävä. Muistaakseni viime keväänä julkisuuteen levitettiin aivan lehdistötiedotteen muodossa paperi, joka sitten oli ulkoasiainvaliokunnankin työn pohjana, jossa ulkoministeriön puolelta esitettiin erilaisia kategorioita aseille. Väitettiin, että on olemassa aseita, joilla voi loukata ihmisoikeuksia, ja aseita, joilla ei voi loukata ihmisoikeuksia. Mitään suoranaisia listoja näistä ei ollut, mutta jos oikein asiantuntijakuulemista ymmärsin, niin kiivärien ja pamppujen osalta ollaan varovaisia, mutta mielellään vietäisiin tutkajajärjestelmiä tai kranaatinheitinten osia tai joitakin tykkien ohjausjärjestelmiä. Näillä ei muka voitaisi ihmisoikeuksia suoraan loukata. Jokainen ymmärtää, että tämä logiikka asevientipolitiikassa on aivan kestävä, ja tosiasiaa hallituksen uuden asevientilakiesityksen pohjana on aseviennin liberalisointi ja nimenomaan suomalaisten

asetuottajien ja ase tehtaiden viennin turvaaminen.

Tässä mielessä tämä on minusta hyvin hälyttävä laki. Nyt eduskunta on suojaamassa suomalaisten ase tehtaiden ja ase viejien intressejä suomalaisen ulkopoliittikan ja erityisesti suomalaisen ihmisoikeuspolitiikan kustannuksella. Nimittäin ei ole niin, että ase viejien ja Suomen intressit yleensä olisivat yhtenevät, vaan nimenomaan tässä ne lyövät voimakkaasti ristiin. Minusta on erittäin paha katsoa, että tämä eduskunta säätäisi sellaisen lain, josta jatkossa olisi Suomen ulkopoliitikalle ja Suomen ihmisoikeuspolitiikalle arvaamattomia seurauksia. Jo nyt on herättänyt kansainvälistäkin huomiota se, että Suomi on esimerkiksi vienyt panssaroituja miehistön kuljetusautoja Turkkiin Diarbagirin alueelle, jossa kurdeihin kohdistuvat ihmisoikeusloukkaukset ja kylien tyhjentämiset ja kylien polttamiset Turkin hallituksen joukkojen toimesta ovat voimakkaasti esillä. Viimeksi näimme lehdissä, että esimerkiksi Saksa on päättänyt lopettaa asevientin-
sä Turkkiin.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla vihreät katsovat, että lakia ei pitäisi tässä yhteydessä hyväksyä. Se pitäisi panna uudelleen valmisteluun. En väitä, että edellinen laki tässä suhteessa on parempi, mutta asiaan pitäisi palata uusin voimin uuden hallituksen aikana, uuden eduskunnan aikana. Pitäisi säätää sellainen laki, jossa ihmisoikeuskriteerit aseviennin osalta selvästi nousevat lain pykäliin. Sen vuoksi ehdotankin, että eduskunta kolmannessa käsittelyssä hylkäisi käsillä olevan lakiehdotuksen.

Arvoisa puhemies! Siltä varalta, että tapahtuisi sellainen onnettomuus, että eduskunta ei lakia hylkäisi, ehdotan perusteluissa lausuttavaksi seuraavaa:

”Eduskunta toteaa, että hallituksen harjoittama asevientipolitiikka — muun muassa vientilupien myöntäminen vakavasti ihmisoikeuksia rikoneisiin Indonesiaan ja Turkkiin — on ristiriidassa Suomen ihmisoikeuspolitiikan pyrkimysten kanssa.

Eduskunta katsoo, että aseita ei voi eritellä ihmisoikeusloukkauksiin sopiviin ja niihin sopimattomiin aseisiin, kuten hallitus on asevientää perustellessaan tehnyt.

Tämän perusteella eduskunta edellyttää, ettei Suomi jatkossa vie aseita sellaisiin maihin, joiden hallitukset tai armeijat syyllistyvät vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin.”

Arvoisa puhemies! Erityisesti kohdistan odotukseni mm. ruotsalaiseen kansanpuolueeseen,

koska tiedän, että sen ministerit ovat tässä asiassa hallituksessa noudattaneet poikkeavaa linjaa ja pyrkineet estämään aseviennin mainittuihin maihin. Tämä on hyvä tavoite. Toivon, että ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä vakavasti miettisi tämän perustelulausuman tarpeellisuutta, samoin kristillisen liiton eduskuntaryhmä, joka on aiemminkin puuttunut ihmisoikeusloukkauksikysymyksiin. Tiedän, että hallituspuolueiden riveissä istuu sellaisia kansanedustajia, joille ihmisoikeuskysymykset ovat läheisempiä kuin hallitukselle.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Pyydän ensinnäkin saada kannattaa ed. Haaviston tekemää ehdotusta lain hylkäämiseksi.

Lakiesityksen tavoitteena on, kuten hallituksen lakiesityksen perusteluista on luettavissa, harmonisoida Suomen lainsäädäntö aseviennin osalta Euroopan unionin asevientilainsäädännön kanssa. Luonnollisesti silloin on esitettävä kysymys, mitä tämä harmonisointi merkitsee käytännössä. Merkitseekö se aseviennin nykyistä tarkempaa valvontaa vai merkitseekö harmonisointi sitä, että nykyisen kaltaisestakin, usein liian löysästä valvonnasta luovutaan suurin piirtein kokonaan.

Akkippäättään, kun lukee tämän hallituksen lakiesityksen, voi saada sen käsityksen, että lain hyväksyminen tiukentaisi nykyistä käytäntöä. Tämä käsitys johtuu siitä, että lain piiriin on tulossa enemmän tuotteita kuin nykyisen lain piirissä on. Mutta tarkempi tutustuminen hallituksen lakiesitykseen osoittaa, että kyse on asevientikäytännön liberalisoinnista ja avoimesti ilmaistuna tavoitteena nykyisen lupakäytännön helpottaminen.

Suomihan on ollut osin varsin tiukkakin, sillä sellaisissa tulkintatapauksissa, joissa asevientä on herättänyt erimielisyyksiä, Suomen pääsääntönä on ollut tähän asti pidättyvyys. Käytännössä tämä pidättyvyys on taas usein johtanut siihen, että asevientilupa on evätty. Mutta uusi asevientilaki, mikäli se hyväksytään hallituksen esityksen mukaisesti, turvaa nykytilannetta paremmin ennen kaikkea Suomen puolustusteollisuuden vienti- ja kilpailuehdot. Näin hallituksen esityksessä lain muuttamista myös perustellaan.

Itse asiassa lainmuutos perustuu kuvitelmaan, jonka mukaan suomalaisen ase teollisuuden tuotteilla olisi maailmalla tavaton kysyntä, vaikka tilanne on kansainvälisillä asemarkkinoilla hyvin vaikea. Asemarkkinoiden kiristynyttä kilpailutilannetta hallitus ei kuitenkaan oman lakiesityk-

sensä perusteluissa ole halunnut lainkaan arvioida. Asevientiehoja helpotetaan siis siksi, että näin otaksutaan Suomen puolustusvälineiteollisuuden kilpailuedellytysten maailmalla paranevan. Lupaehdojen helpottamisen jalkoihin jäävät myös ihmisoikeudet. Jatkossa muuten tarkoitus on siirtyä vielä tätäkin lakia liberaalimpaan, väljempään käytäntöön siten, että puolustustarvikkeiden vientilupa-asiat siirrettäisiin kokonaan kauppa- ja teollisuusministeriölle. Näin poliittinen harkinta vähenisi entisestään.

Ed. Haavisto kiinnitti jo huomiota siihen, että mm. Suomen asevientipäätökset, jotka ovat kohdistuneet Indonesiaan ja Turkkiin, ovat herättäneet julkisuudessa ja myös hallituksen sisällä erimielisyyksiä. Jos arvoisa rouva puhemies sallii, luonnehtisin muutamien sanoin tilannetta Turkissa, jotta me näkisimme, minkälainen on se tausta, missä Suomen asevientitilanne Turkkiin tällä hetkellä tapahtuu, varsinkin kun meillä on vielä tänään käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietintö, jossa on tarkoitus hyväksyä Turkin kanssa sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräät määräykset.

Tuntuu oudolta se, että samanaikaisesti kun miltei kaikkien muiden Euroopan maiden parlamenteissa on pantu jäihin suhteiden kehittäminen Turkin kanssa, Suomen parlamenttiin on tuotu ulkoasiainvaliokunnan yksimielinen mietintö, jossa esitetään konkreettista edistysaskelta tilanteessa, jossa Turkin parlamentin kahdeksan jäsentä on pidätetty ja he ovat joutuneet oikeuteen ja heidät on juuri jokin aika sitten tuomittu hyvin pitkiin, jopa 15 vuoden vankeusrangaistuksiin. Suomen asevientitilanne, panssaroitujen telajoneuvojen vienti, kohdistuu juuri sille alueelle, jossa vallitsee tällä hetkellä Turkissa poikkeustila eli Kaakkois-Turkin alueelle, ns. kurdialueelle.

On aivan selvää, että kun tässä laissa on nyt kysymys Suomen asevientilupakäytännön harmonisoinnista Euroopan unionin jäsenmaiden kanssa, niin tilanne ei ihmisoikeuksien kannalta parane vaan heikkenee. Johtavat Euroopan unionin asevientiehdot, ennen kaikkea Ranska, Englanti ja myös Saksa, ovat viime vuosina viis veisanneet ihmisoikeustilanteesta eri puolilla maailmaa omia asevientipäätöksiä tehdessään. Todennäköistä on, että Suomi Euroopan unionin jäsenenä tulee pikemminkin sitoutumaan tällaiseen hyvin väljään ja liberaaliin asevientikäytäntöön kuin toisenlaiseen suuntaukseen. Sen takia tämän asevientilainsäädännön perusteluissa mainitut määräykset, jotka valtioneuvosto aikoo hyväksyä asevientipäätösten pohjaksi, ihmisoi-

keuskohtineen saattavat olla pikemminkin vain kosmetiikkaa kuin vakavasti otettavia säännöksiä siitä, että vakavien ihmisoikeusrikkomusten tilanteessa aseviennistä pidättäydyttäisiin. Näin ei siis ole tehty Euroopan unionin jäsenmaissa, jotka ovat vieneet ja vievät aseita maihin, joissa tapahtuu jatkuvasti vakavia ihmisoikeusrikkomuksia.

Rouva puhemies! Minua huolestuttaa myös se, että tämän lain perusteluissa näytetään vihreää valoa Suomen puolustusvälineiteollisuuden sellaiselle kansainväliselle yhteistyölle, jonka tavoitteena on uusien, nykyaikaisten asejärjestelmien suunnittelu, kehittäminen ja valmistus esimerkiksi juuri Euroopan unionin jäsenmaiden kanssa. Suomelta puuttuu kokonaisuudessaan tätä nykyä lainsäädäntö, jolla säänneltäisiin tällaista yhteistä asetuotantoa. Esimerkiksi Ruotsilla tällainen lainsäädäntö on olemassa. Olisi välttämätöntä, että ainakin tuleva hallitus pikaisesti ryhtyisi selvittämään ja valmistelemaan myös lainsäädäntöä, jolla valvottaisiin maamme puolustusvälineiteollisuuden osallistumista kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin.

Rouva puhemies! Edellä mainituista syistä kannatan tämän lain hylkäämistä ja kannatan myös lausumaehdotusta, jonka ed. Haavisto teki.

Ed. Aittomäki (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Suomalaisista puolustusmateriaaleista erällä maastoajoneuvoilla ja kranaatinheittimillä on kysyntää maailmalla, koska ne ovat erittäin korkeatasoisia. Mutta minun mielestäni tässä yleensäkin tehdään karpäsestä härkänen. Parhaimmillaankin meidän puolustustarviketeollisuutemme pystyy tuottamaan häviävän osan maailman asekaupasta. Se on niin pieni osa, että minä en tiedä, mihinkä minä pilkun laittaisin, äärettömän lapsellinen ja pieni osa. Mutta suomalaisille tällä pienellä osalla, joka ei vaikuta maailman ihmisoikeusrikkomuksiin mitään, on suuri merkitys jo siltäkin kannalta, että jos meidän aseeteollisuutemme joutuu kokonaan lopettamaan, se merkitsee työttömyyttä ja myös valmiuden huomattavaa heikkenemistä omassa asevarustelussamme, joka on välttämätöntä.

Olen aikaisemmin kymmeniä kertoja sanonut, että Ruotsi myy oliko 70 miljardin kruunun edestä aseita ympäri maailmaa luvalla ja luvatta ja salaa. Siitä ei ole kovinkaan suurta meteliä nostettu, mutta meillä puhutaan muutamasta maastoajoneuvosta, joita viedään Turkkiin. Minä uskon, ed. Laakso, että kyllä turkkilaiset varmasti

muualta hankkivat ne maastoajoneuvonsa. Tuskinpa he siellä kurdien mailla jalkapelissä tallustelevat senkään jälkeen, vaikka suomalaiset Sisujansa kieltäytyvät sinne myymästä. Minun mielestäni tässä asiassa ei ole lainkaan kohtuutta koko keskustelussa, mutta se on minun mielipiteeni.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ymmärtääkseni ed. Aittoniemi perusteli työllisyysnäkökohdilla tämän lain hyväksymistä eli sillä, että Suomen puolustusvälineteollisuus voi työllistää nykyisiä työntekijöitään. Ed. Aittoniemi kuuluu tätä nykyä sellaiseen eduskuntaryhmään, jonka ministerit olivat hallituksesta käsin siunaamassa ensinnäkin 100 000 rynnäkkökivääriin erän tuonnin Kiinasta ja toiseksi 97 000 rynnäkkökivääriin tuonnin entisen DDR:n armeijan varastoista. Nämä kaksi päätöstä merkitsivät sitä, että suomalainen rynnäkkökivääriteollisuus ajettiin ahdinkoon ja osa suomalaisen puolustusvälineteollisuuden työntekijöistä joutui kilometritehtaalle. Jos ed. Aittoniemi silloin olisi ollut huolestunut suomalaisen puolustusvälineteollisuuden tilasta, niin tätä nykyäkin hänen tämä puheenvuoronsa olisi ollut uskottava. Mutta hän ei ollut silloin näistä Kiinan ja entisen DDR:n armeijan asehankinnoista lainkaan huolestunut, vaan päinvastoin kuuluu nyt eduskuntaryhmään, joka kantaa päävastuun siitä, että tällaiset asekaupat tehtiin.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Siitä syystä, että puolustusvoimille annamme niin vähän määrärahoja, on ollut pakko ostaa halpoja aseita mm. Kiinasta, jotta jokaiselle puolustusvoimissa kriisitilanteen ja sodan aikana palvelevalle olisi kivääri, ettei tarvitsisi laittaa kaaripyssyä käteen tai jonkinlaista rassakkaa, minkä kanssa lähtee sotimaan. Näin tapahtui, koska suomalaisen teollisuuden tuottamat aseet olivat kymmenen kertaa kalliimpia. Riittävää määrää ei voitu ostaa silloin suomalaiselta teollisuudelta. Ja nämä kiinalaiset kalashnikov-mallit ovat erinomaisen hyviä.

Sen vuoksi juuri, rouva puhemies, meidän täytyy nyt mahdollistaa oma asevientimme ulospäin, jotta pystymme myymään sellaisia tuotteita, jotka menevät maailmalla kaupaksi, jotta saataisiin kotimaiselle aseeteollisuudelle myöskin työtä. Tämä kauppa, että ostettiin välttämättömät aseet, joita ei niillä määrärahoilla olisi voitu ostaa Suomesta, ulkomailta ja nyt satsataan kovasti, että myydään Paseja, mitä ne nyt ovatkin,

myydään kranaatinheittimiä, kaikkia tällaisia, jotta saadaan vastaava summa sieltä viennistä rahaa, on järkevää systeemiä, vähän samalla tavalla kuin myydään Viroon kalliilla voita ja haetaan sitten puoli-ilmaiseksi takaisin.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun ed. Aittoniemi sanoi, että rynnäkkökiväärihankinnat tehtiin ulkomailta siksi, että suomalainen puolustusvälineteollisuus ei olisi kyennyt tuottamaan riittävää määrää rynnäkkökivääreitä, (Ed. Aittoniemi: Riittävän halvalle!) todettakoon, että luulen, että niiden suomalaisten työläisten ja nykyisten työttömien, jotka joutuivat kilometritehtaalle näiden asehankintojen tuloksena, maanpuolustustahto olisi tätä nykyä huomattavasti korkeampi, jos edes aikaisempi määrä suomalaisia rynnäkkökivääreitä olisi tuotettu. Nämä kaupat aiheuttivat sen, että suomalaisia työntekijöitä pantiin ulos työpaikoiltaan. Tästä syystä sanoisin kyllä, että on hurskastelua nyt puhua työllisyysyistä ja työllisyystekijöistä, kun tätä lakiesitystä perustellaan. Tämän lakiesityksen hyväksymisen tuloksena näytetään vihreää valoa mm. sellaiselle kansainväliselle puolustusvälinealan yhteistyölle, jonka tuloksena tämän alan työpaikat tulevat Suomesta entisestään vähenemään.

Vielä lopuksi, ed. Aittoniemi: Ne, mitä Suomi on myynyt Turkkiin, eivät olleet Paseja, ne ovat Nasuja.

Ed. P y k ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin ed. Aittoniemelle huomauttaa, että on erittäin moraalitonta perustella nyt työllisyydellä asevientilakia, koska jos todella, niin kuin on jo aikaisemminkin todettu, olisimme olleet huolissamme suomalaisesta työllisyydestä ja kotimaisen teollisuuden pysymisestä korkeatasoisena, Suomen puolustusvoimathan olisivat voineet pikkuhiljaa aseistautua suomalaisilla aseilla, jos se on kerran välttämättöntä. Yksinkertaisesti rahaa olisi löytynyt mm. siitä, että olisimme luopuneet hävittäjähankintakaupoista tai edes lykanneet näitä tilausvaltuuksia niin, että sieltä olisi irronnut jonkin näköinen rahasumma näihin kymmenen kertaa kalliimpiin aseisiin, mutta ilmeisesti sen perusteella, mitä olen kuullut, todennäköisesti kymmenen kertaa parempiin aseisiin. Silloin myöskin olisimme huolehtineet siitä, että suomalaiset saavat töitä.

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Aluksi haluaisin kommentoida vielä kiväärienostoasiaa,

kun ed. Aittoniemi totesi, että suomalaiset kiväärit olivat niin kalliita. Ne olivat todella kalliimpia, mutta hallituksen politiikassa on ollut juuri se tilanne, että se on ollut niin lyhytnäköistä ja tempoilevaa. Olisi pitänyt laskea, mitä maksaa halvempien kiväärien tuottaminen ja mitä maksaa se, että suomalaiset aseteollisuuden työntekijät laitetaan työttömyyskortistoon. Mutta kun tässä hallituksessa ei valitettavasti ole osattu taikka ei ainakaan haluttu laskea tällaisia kokonaiskan-santaloudellisia vaikutuksia. Tämä on vain yksi pieni esimerkki, mutta näitähän löytyy tuhotto-man paljon erilaisia. Jos näin olisi haluttu tehdä, ne aseiteollisuuden työntekijät olisivat siellä paikassaan edelleenkin.

Rouva puhemies! Lakiesitys oli varsin tarkassa käsittelyssä puolustusvaliokunnassa, ja siitä on II vastalause, jossa esitetään, että lakiesitys hylätään. Siinä ovat allekirjoittajina Jaakko Laakso, Tuija Maaret Pykäläinen ja minä. Olen iloinen siitä, että lakiesityksen hylkäämistä täällä on jo laajemminkin tänään kannatettu.

Hallituksen esityksessä lainmuutosta perustellaan sillä, että maamme puolustustarvikkeiden vientipäätökset saatetaan yhdenmukaisiksi muiden Länsi-Euroopan maiden kanssa ja erityisesti vastaamaan EU-maiden säädöksiä. Kuitenkin tosiasia on se, että Suomen liittyminen Euroopan unioniin ei välttämättä edellytä sitä, että Suomi muuttaisi puolustustarvikkeidensa maastavientiä säätelevää lakia. Kannattaa huomioida se, että EU-maidenkin asevientilaki ja asevientikäytäntö, vallankin käytäntö, on hyvin erilaista. Vuonna 93 esimerkiksi Italia päätti, että se lopettaa aseiden viennin Indonesiaan, kun sen sijaan esimerkiksi EU-maa Iso-Britannia vie edelleen aseita Indonesiaan. Muistelen, että esimerkiksi Euroopan parlamentissa on käsitelty Indonesian asevientikysymystä ja esitetty, että EU-maat pidättäytyisivät erilaisesta sotilaallisesta avusta ja aseviennistä.

Yksi lakiesityksen pyrkimys on myöskin se, että Suomen puolustustarvikkeita todella voitaisiin viedä ja että sillä tuettaisiin alan teollisuutta, niin kuin edellä jo kävi ilmi. Lisäksi viitataan siihen, että lakimuutokset edistäisivät Suomen puolustustarviketeollisuuden osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön. Aseviennin lisääminen on kuitenkin hyvin monesta syystä mielestäni erittäin ongelmallista. Kovin ongelmallista se on juuri silloin, kun aseita viedään esimerkiksi kehitysmaihin, joiden tilanne on ilmeisesti mitä arveluttavin, ja on hyvin vaikea ennakoida, mitä näissä maissa milloinkin tapahtuu.

Täällä viitattiin äskeisessä puheenvuorossa, muistaakseni ed. Aittoniemi totesi, kuinka Ruotsi vie äärettömän paljon aseita ja salaa, vai mitenkä hän sen mainitsi. Kuitenkin Ruotsin valtiopäivillä on säädetty laki siitä, että sotatarvikkeita ei viedä ainakaan niihin maihin, missä on aseellisia selkkauksia ja karkeita ihmisoikeusrikkomuksia.

Ihmisoikeuksien tarkan huomioon ottamisen vientilupapäätöksissä tulisi kyllä olla erittäin tärkeää. Mielestäni Suomen olisi pitänyt paljon paremmin varjella mainettaan rauhanturvamaana. On aivan uskomatonta se, että esimerkiksi tässä eduskunnassa nyt ollaan tällainen laki hyväksymässä ja että hallitus yleensä tuo tänne tällaisen lakiesityksen, jossa asevientilakia ollaan näinkin voimakkaasti liberalisoimassa.

Kuten mainitsin, puolustusvaliokunnan mietinnön II vastalauseessa jo tulivat nämä hylkäysesitykset esiin. Mutta kun olen nyt pohtinut hallituksen linjauksia ja myös eduskunnan enemmistön näkemyksiä asiasta, olen tullut erittäin murheelliseksi. Lain toisessa käsittelyssä ed. Kasurinen esitti tiukennuksia lakiin, mm. sitä, että puolustustarvikkeiden vienti ei olisi mahdollista sellaisiin maihin, joissa on vakavia sisäisiä konflikteja ja ihmisoikeusrikkomuksia. Toinen esitys oli se, että puolustusministeriön on maastavientilupa-asian sitä edellyttäessä selvítettävä erikseen ulkoasiainministeriöltä, ettei luvan myöntämiselle ole ulko- ja turvallisuuspoliittisia esteitä ja että luvan saanut puolustustarviketta ei käytettäisi ihmisoikeusrikkomuksiin, ei sen paremmin vastaanottajamaassa kuin kauttakuljetusmaissakaan.

Nämä kaksi varsin humaania korjausta tähän lakiin, joilla kuitenkin asevientisallittaisiin ja aika pitkälle oltaisiin samaa mieltä kuin hallituksen esityksessä, mutta kuitenkin ihmisoikeusasiat olisivat korostetusti tulleet esiin, nekin tässä eduskunnassa hylättiin. Minusta se kertoo hallituksen erittäin paljon kylmenevästä ja kovasta linjasta ihmisoikeuskysymyksiin nähden. Kyllä tämän hallituksen kovasta linjasta ihmisoikeuskysymyksiin nähden kertoo sekin, että joulun tienoilla tehtiin myös päätös siitä, että Indonesiaan jälleen aseita vietiin. Asia oli hetken aikaa jäissä, mutta kuitenkin sitten lupapäätös hallitukselta tuli.

Otan nyt jälleen esimerkiksi Itä-Timorin ihmisoikeusrikkomukset. Ed. Haavisto kertoi, samaten kuin ed. Laakso, Turkin tapahtumista. Itä-Timor ei käy sotaa ulkovaltoja vastaan vaan käy sisällissotaa. Suomalaisten viemillä aseilla tapetaan omaa kansaa. Tämähkö me olemme hyväksymässä? Minusta tämä on todella järkyt-

tävää ja todella murheellista. Todella murheellista, että tämä eduskunta vielä enemmistö päätöksellään todennäköisesti tulee tämmöisenkin onnetoman lain toimikautensa loppusuoralla hyväksymään.

Arvoisa rouva puhemies! Todella lämpimästi kannatan tämän lakiesityksen hylkäämistä.

Ed. Pykäläinen: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan myös tämän lain hylkäämistä. Mutta jos niin onnettomasti käy, ettei sitä hylätä, ja koska puolustusvaliokunnan kuten myös ulkoasiainvaliokunnan enemmistö ei pitänyt ihmisoikeuksia niin tärkeinä, että niitä koskevat kriteerit aseiden viennissä olisi saatu pykäliin, kannatan erittäin lämpimästi ed. Haaviston esittämää pontta, joka toivottavasti jatkossa toimii hyvänä ohjenuorana suomalaiselle asevientiteollisuudelle ja myös vientilupien myöntäjille siihen asti, kunnes, toivottavasti heti ensi kauden alussa, saadaan uusi, parempi lakiesitys tänne käsitelyyn.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

8) Ehdotus laiksi kaivoslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 312
Talousvaliokunnan mietintö n:o 53

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 90
Lakialoitteet n:ot 34 ja 35
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 10

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Ojala: Arvoisa puhemies! Eduskunnassa tiukan äänestyksen jälkeen läpimennyt kiintiöpäätös on herättänyt vilkasta keskustelua myös päätöksen jälkeen, ja on ollut varsin mielenkiintoista seurata julkisuudessa, miten tähän kiintiöpäätökseen on suhtauduttu. Näyttää siltä, että siihen on suhtauduttu eräänlaisena pakko-pullana, pakollisena välttämättömyytenä, josta nyt sitten kovasti ja nopeasti toivotaan päästävän eroon. On tietysti totta, että jos kiintiöitä ei tarvita tulevaisuudessa, niin sehän on vain hyvä asia. Mutta yhtä totta on se, että ilman kiintiöitä ei naisten edustusta pystytä yhteiskunnan eri toimialoilla lisäämään.

Arvoisa puhemies! Vaikka Suomen eduskunta tällä hetkellä on maailman kolmanneksi naisvaltaisin, niin kyllä naiset varmasti asettavat yhteiskunnassa suuria toiveita myös tulevaan eduskuntaan nähden. Tiedän ainakin, että naisjärjestöt jo kampanjoivat teemalla ”101 naista eduskuntaan”. Onhan meitä naisia väestöstä yli puolet.

Muutoinkin naiset ovat hyvin aktiivisia tällä hetkellä, ja minusta aika kuvaava on sellainen, muistaakseni ruotsalaisnaisilta peräisin oleva teema, että puolet vallasta ja koko palkka. Totta on nimenomaan se, että suurin eriarvoisuuteen vaikuttava tekijä naisten ja miesten kesken tällä hetkellä on nimenomaan palkkaerot. Naiset ansaitsevat kolme neljäsosaa siitä mitä miehet keskimäärin. Kuten täällä jo aikaisemminkin lain edellisten käsittelyjen yhteydessä totesin, naisten ja miesten palkkaerot eivät suinkaan selity sillä, että naiset ja miehet työskentelevät eri aloilla. Eivät ne selity myöskään sillä, että naisten työura olisi lyhyempi tai koulutus olisi heikompi, vaan palkkaerot toistavat itseään myöskin niissä ammateissa, jotka ovat ns. tasa-ammatteja, niitä ammatteja, joissa miehiä ja naisia on lähes yhtä paljon.

Palkkaeroilla on tietysti erittäin pitkä historiallinen taustansa. Vuosisadan alussa mm. osa opettajan palkkaa maksettiin luontaisetuina. Yksi luontaisetu oli, kun silloin tietysti oltiin aika tavalla agraariyhteiskunnassa, että opettajatkin saivat pitää lehmä. Mielenkiintoista oli se, että naisopettajan lehmä sai vähemmän heiniä kuin miesopettajan lehmä. Ilmeisesti ajateltiin, että

naisopettajan lehmä syö vähemmän kuin miesopettajan lehmä. Näin voi sanoa, että palkkaeroilla taitaa olla aika pitkät historialliset perinteet. Ilmeisesti, vaikka nyt ei enää lehmiä opettajilla ole, niin ajatellaan kuitenkin monilla aloilla, että naiset elävät vähemmällä kuin miehet.

Tästä syystä, arvoisa puhemies, kun tiedämme, että nimenomaan palkkaerot ovat todella keskeinen epäoikeudenmukaisuus, joka ylläpitää epätasa-arvoa naisten ja miesten kesken, pidän erittäin valitettavana sitä, että todellakaan työasiainvaliokunnassa eikä myöskään täysistunnossa yksityiskohtaisessa käsittelyssä enemmistö ei ollut valmis kirjaamaan tasa-arvolakiin sitä, että palkkatietojen antaminen luottamusmiehelle tilanteessa, jossa epäillään palkkasyrjintää, ei vaatisi asianomaisen henkilön suostumusta. Nimittäin tällä rajauksella saatetaan nyt vesittää koko asia.

Kyllä minä itse epäilen, että tässä tulee käymään sillä tavalla, että EU-tuomioistuimen kautta näitä asioita täytyy lähteä selvittämään, ja uskon, että myös suomalaiset naiset näin tekevät. Yhtä lailla tietyt miehillä on sama oikeus. Niin kuin aikaisemmin totesin, syrjintätapaukset ja vastaavat on tarkoitettu myöskin miesten turvaksi, ja kyllä he myöskin näitä etuja ovat käyttäneet.

Toinen outo asia, minkä haluaisin vielä todeta, on se, että tasa-arvolakiin myöskin jätettiin hyvityssakon enimmäismäärä. On aika mielenkiintoista, että se jätettiin tänne, vaikka valiokunnan mietinnössä on kuitenkin kirjattu ihan selvästi, että epäillään, että tässäkin asiassa joudutaan tekemään muutos eli että tämäkään ei vastaa EU-direktiivien lähtökohtia. Nimenomaan EU-direktiivit lähtevät siitä, että mitään hyvityksen ylärajaa ei voida määrätä, vaan tuomioistuin päättää sen kussakin tapauksessa.

On aika mielenkiintoista, että täällä muuten on niin kovin pyritty Suomen lainsäädäntöä saattamaan EU-jäsenyyden vaatimusten tasolle ja monet EU:n kannattajat ja nimenomaan EU-jäsenyyttä ajavat käyttivät näitä perusteita, mm. erityisesti kokoomuksen edustajat. He ajoivat vahvasti EU-jäsenyyttä ja käyttivät yhtenä keskeisenä perusteluna sille, että suomalaisten naisten ei tarvitse olla ollenkaan huolissaan, sitä että kun EU-direktiivit tulevat käyttöön meillä, työelämässä naisten asema paranee välittömästi. Kuitenkin nimenomaan juuri kokoomus ja keskusta ovat täällä olleet estämässä sitä, että niin palkkatietojen saatavuus kuin hyvityssakkoasia olisi muutettu jo tässä vaiheessa tasa-arvolakiin.

Siis me, vasemmistoliitto, sosialidemokraatit ja vihreät, nimenomaan edellytimme, että tämä asia olisi saatettu EU-direktiivien mukaiseksi myös Suomen tasa-arvolaisissa, mutta näin ei tehty. Näin tietoisesti Suomi otti tässä asiassa riskin, että asia täytyy hoitaa EU-tuomioistuimen kautta.

Vaikka kiintiöt nyt on saatu Suomessa tasa-arvolakiin, kyllä todelliseen tasa-arvoon on vielä pitkä matka, ja vaikka kyllä myönnän, että yksinomaan lainsäädäntöteitse ei tasa-arvoa ratkaista, niin kyllä laeilla on kuitenkin hyvin suuri merkitys siinä mielessä, että ne vaikuttavat asenteisiin ja nimenomaan estävät ennalta jo syrjiviä tekoja tai ainakin toivottavasti niin tekevät.

Mutta, arvoisa puhemies, kun sanoin, että Suomessa on tasa-arvoasioissa vielä paljon tehtävää, niin ehkä nyt on niin, että uuden tulevan hallituksen tulisi ottaa oppia Ruotsista. Ruotsissa tuore varapääministeri Mona Salin on laittanut koko hallituksensa, koko ministerikuntansa, tasa-arvokurssille ja näin on tarkoitus jatkaa myös keskeisten valtion viranomaisten, ministeriöiden johdon ja muiden osalta eli todellakin heidät perehdytetään tasa-arvokysymyksiin.

Kyllä on ihan selvästi ollut myös meillä nähtävissä, että muutamat lakiesitykset, jotka esimerkiksi sosiaali- ja terveysvaliokuntaan on tuotu ja joista räikeimmät on pystytty estämään, osoittavat selvästi sen, että ei edes ministeriöissä meillä välttämättä huomata, ei kerta kaikkiaan nähdä, miten asenteet esimerkiksi syrjinnässä tai eriarvoiseen asemaan asettamisessa ovat meihin iskostuneet. Todellakaan ilman, että näitä joka kerran nostetaan esille, asiat eivät korjaannu.

Arvoisa puhemies! Tuleva hallitus toivottavasti myös poikkeaa tietyssä suhteessa nykyisestä edukseen. Vaikka tätä hallitusta on koko ajan mainostettu siitä, että on paljon naisia ministereinä, niin todellisuudessa tilanne on kuitenkin se, että keskeistä valtaa käyttävät Esko Ahon johtamassa porvarihallituksessa miehet. Nimenomaan se on nähty EU-valmisteluissa ja myös hallituksen talouspoliittisessa päätöksenteossa ja linjauksissa. Naiset eivät kyllä valitettavaksi ole saaneet sitä valtaa, mikä heille kuuluisi, myöskään tämän hallituksen toimissa, ja tähän kertaantuu yhteiskunnan kaikilla aloilla. Vaikka meillä nyt on ensimmäinen nainen kansliapäälliköksi vihdoinkin ja viimein saatu, niin kyllä se pitkän aikaa joka tapauksessa on ottanut. Tällä tavoin hitaasti ilman erityistoimia naisten asema paranisi.

Tässä mielessä kiintiöt ovat yksi keino, ja niitä

tulee käyttää. Kaikki ne puheet täällä, joilla yritti kiintiöitä vähätellä sanomalla, ettei löydy päteviä naisia, osoittautuvat — olen varma — aivan turhiksi. On mielenkiintoista, että miesten pätevyyttä ja jääviyksiä ei kovinkaan usein aseteta kyseenalaiseksi ennen kuin jälkikäteen. Mielenkiintoinen esimerkki tästä on vaikka Vakuusrahaston johtajan valinta: Heikki Koivisto, joka nyt sitten aikoo erota. Ilmeisesti tässä toimi hyvä veli ja kaveri -seura hänenkin valinnassaan eli joku hallituksen ministereistä tunsu miehen ja oli kuullut pelkkää hyvää. Näin nämä valinnat sitten tapahtuvat. Pätevää naista, joka olisi ollut käytettävissä ja valittavissa Vakuusrahaston johtajaksi, kun hän ei kuulunut mihinkään hyvä veli -kerhoihin eikä sisäpiireihin, ei valittu. Saman tyyppiset esimerkit näkyvät kaikilla yhteiskunnan aloilla. Vaikka nainen olisi yhtä pätevä, niin yleensä ja usein valitaan mies.

Mielenkiintoista oli myös havaita, että meillä on jo nyt ensimmäinen ratkaisu yliopistomaailmasta. Ainakin uutistietojen mukaan Helsingin yliopisto on vapaaehtoisesti päättänyt suorittaa korvauksen valittajalle siitä, kun oli nainen syrjäytetty virkavalinnassa ja hän oli viemässä asiaa oikeusteitse eteenpäin. Yliopiston kannalta tilanne olisi ollut erittäin kiusallinen, koska nainen oli selvästi pätevämpi. Näin yliopisto vapaaehtoisesti suostui maksamaan korvauksen, ja tällä tavoin kyseinen henkilö sai henkilökohtaisen hyvityksen, mutta ei hän sitä virkaa saanut, kun hän luopui tästä prosessista. Mutta tälle naistutkijalle, joka on nimenomaan perehtynyt erittäin hyvin naistutkimukseen, on löytynyt jo työpaikka Norjasta. Norjassa ollaankin monelta osin edellä tasa-arvoasioissa. Joten ilman lakia ja lainsäädäntöä ei tasa-arvo etene edelleenkaan.

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Ed. O. Ojala lausui tyytyväisyytensä kiintiöistä niin kuin tietysti minäkin. Silloin kun asia toisessa käsittelyssä täällä ratkesi, oli aistittavissa kyllä, että se joidenkin miesten mielestä täällä oli melkein kuin maailmanlopun tunnelmat ja jotakin kauheata oli päässyt tapahtumaan.

Varsinaisesti olisi halunnut puheenvuorossani kosketella palkkatietojen saatavuutta. Se on minusta tasa-arvolain kaikkein suurin heikkous. Se oli todella tärkeä asia, ja se on kaikkein suurin heikkous nyt. Puheenvuorossani lain ensimmäisessä käsittelyssä totesin tämän seikan. Haluan vielä tässäkin todeta sen, että olin kyllä kovin hämmästynyt silloin, kun tätä asiaa valiokunnassa käsiteltiin. Teollisuuden ja Työnantajain Kes-

kusliiton näkemyksistä, koska he hyvin tiukasti ja määrätietoisesti vastustivat palkkatietojen saatavuutta. Tiedän varsin hyvin, että heidän edustamissaan työehtosopimuksissa on palkkatietojen saatavuus luottamusmiehillä, mutta ilmeisesti asennoituminen tasa-arvolain kohdalla kertoo siitä, mitä esimerkiksi TT:ssä haudotaan. Haudotaanko siellä todella sitä, että palkkatietojen saatavuutta yleensäkin työehtosopimusjärjestelmissä oltaisiin vastaisuudessa heikentämässä?

Ed. O. Ojala kiinnitti myös huomiota korvauskattoon. On aika kummallista, että katto tähän lakiin niin ikään tuli. Esimerkiksi nyt on nähtävissä se, että meillä ollaan ottamassa kaikki sellaiset asiat mielellään käyttöön, joilla EU:sta tulevilla säädöksillä voitaisiin nykyistä Suomen tilannetta heikentää. Mutta kun on asioita, joissa me saisimme EU-käytännön kautta parannuksia, ollaan kynsin hampain pistämässä vastaan.

Ed. V i l j a m a a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Outi Ojala aivan oikein mainitsi, että tällä hallituksella ei ole ollut varsinaista tasa-arvopoliittista ohjelmaa. Haluaisin hieman vielä lisätä ja kritisoida tilannetta tältä osin ja tavallaan myös heittää toivomuksen seuraavalle hallitukselle.

Ruotsissahan tällainen tasa-arvopoliittinen ohjelma on ollut. Meidän hallitusohjelmassamme oli vain lyhyt maininta työnarvioinnista, joka on sitten hieman yksityisiin joutunut. Hallitusohjelman tulisi sisältää mm. budjettia valmisteltaessa tasa-arvonäkökulma kaikkiin asioihin ennalta ehkäisten, ennakoiden ja myös seurannan tasolla. Siten ei syntyisi lainsäädäntöä, joka huonontaisi toisen tai toisen sukupuolen, tässä tapauksessa usein naisten asemaa.

Tasa-arvoasiat olisi muutenkin priorisoitava hallitusohjelmassa sekä erillisenä kysymyksenä että kaikessa mukana olevana näkökulmana. Hallituksessa tulisi olla esimerkiksi tasa-arvoasioiden ministerivaliokunta. Nyt on Tanen taholta kritisoitu kovasti sitä, että tulevassa STM:n budjetissa Tane ja kaikki tasa-arvoasiat ovat siellä hallintokuluissa ja samoilla momenteilla kuin vessapaperit, eli asian arvostusta ja hoitoa tämä kuvanee. On todella suuri toive, että tuleva hallitus ymmärtää tasa-arvoasioiden merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä teke-
mässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien
lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

**10) Ehdotus laiksi Turkin kanssa tehdyn sijoitus-
ten molemminpuolista edistämistä ja suojelua kos-
kevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksy-
misestä**

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 92
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan
mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Esillä
on Suomen ja Turkin välinen sopimus molem-
minpuolisesta sijoitusten suojaamisesta. Edus-
kunnan ulkoasiainvaliokunnassa käytiin keskus-
telua ihmisoikeuskysymyksistä asian yhteydessä.
Ihmisoikeudet myös mainitaan itse mietinnössä,
mutta silti katson, että tilanne on Turkin osalta
sellainen, että hyvin monet eurooppalaiset maat
ovat lykänneet erilaisten kaupallisten sopimus-
ten tekemistä. Tällä hetkellä Turkin kanssa EU
on hyvin varovainen. Viimeksi nyt kahdeksan
kurdikansanedustajan tuomion jälkeen Euroo-
pasta on tullut hyvin voimakkaita reaktioita
Turkkia kohtaan, puhumattakaan nyt esimer-
kiksi kirjailija Yashar Kemalihin kohdistuneesta
uhasta oikeudenkäyntien muodossa ja muusta
tällaisesta. Samoin ne raportit, joita on tullut
ihmisoikeustilanteesta viime vuodelta, ovat hy-
vin huolestuttavia. 328 pidätettynä ollutta on
kuollut, 298 henkilöä on kateissa, noin 2 miljoo-
naa ihmistä on evakuoitu kurdialueelta ja näin
edelleen, 90 toimittajaa tai lehtityöntekijää on
vankilassa.

Katson, että tässä tilanteessa osoittaisi hyvin
huonoa makua Suomelta hyväksyä tällainen
kauppasopimus tai suomalaisten ja turkkilaisten
sijoitusten suojaa lisäävä sopimus tai tämän sopi-
muksen kautta ikään kuin innostaa suomalaisia
sijoittajia sijoittamaan Turkkiin tässä vaiheessa.
Parasta olisi ollut, jos sopimusta olisi voitu lykä-

tä niin, että sitä olisi käsitelty myöhemmin, ja asia
olisi nyt haudattu. Mutta kun nämä kannat eivät
ulkoasiainvaliokunnan käsittelyssä voittaneet,
olen sillä kannalla, että kolmannessa käsittelyssä
lakiesitys ja sen mukana oleva sopimus pitäisi
hylätä.

Ed. Kemppainen: Arvoisa puhemies!
Käytännössä Länsi-Euroopan reagointi Turkin
kysymykseen on ollut enemmän sanallista kuin
mitään taloudellisiin pakotteisiin viittaamista
jne. Suomen rooli ja Suomen mittakaava talous-
yhteistyössä on aivan minimaalista siihen näh-
den. Sitä paitsi se odotettavissa oleva vaikutus,
joka sopimuksella aikaansaadaan, on hyvin yksi-
puolisesti Suomen edun mukainen eikä sillä ole
Turkin tilanteen kanssa tekemistä millään taval-
la. Aikaisemminhan oli sama keskustelu, kun oli
sotilastarvikevienti. Varmasti suomalainen in-
vestoija ei tule sellaisilla alueilla liikkumaan, että
olisi mitään sellaista vaikutusta. Sen takia ed.
Haaviston puheenvuoro on ylireagointia, ja var-
masti kärsivä kohde olisi silloin Suomen mahdol-
lisuus avata liikesuhteet.

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Ar-
voisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnassa käy-
tiin juuri keskustelua siitä, mikä olisi oikea tapa
reagoida tällaiseen. Tietysti niitä tapoja edus-
kunnalla ei kovin monta ole.

Sen sijaan olen aika huolestunut siitä, että
eduskunnassa keskustan ja kokoomuksen kan-
sanedustajat ovat usein hyvin välinpitämättömiä
ihmisoikeuskysymysten suhteen. Kun katsoo eu-
rooppalaista keskustelua, siellä nimenomaan
konservatiivit ja liberaalit yleensä puolustavat
yksilön oikeuksia, ihmisoikeuksia, sananvapaut-
ta, lehdistön vapautta, tämän tyyppejä asioita.
Suomalaisessa keskustelussa olen ihmetellyt tätä
seikkaa, mistä johtuu nimenomaan salin oikean
puolen hiljaisuus aina näissä kysymyksissä. Se
näyttää olevan sääntö eikä poikkeus. Usein sa-
netaan, että se johtuu siitä, että kun ei Neuvosto-
liiton oloihin aikoinaan reagoitu, ikään kuin siitä
syntyi jääviys koko Neuvostoliiton jälkeisessä
historiassa reagoida yhtään mihinkään asiaan.
Mielestäni se on huonoa ihmisoikeuspolitiikkaa.

Kuten sanoin, parasta olisi ollut, että asia olisi
nyt haudattu valiokuntaan. Siihen olisi aikanaan
sitten palattu, kun Turkissa asiat rauhoittuvat.
Mutta ed. Kemppaiselle voin todeta, että
UM:kin perustelee sopimusta niin, että sopimuk-
sen yleisenä tavoitteena on lisätä maittemme vä-
listä taloudellista yhteistyötä parantamalla edel-

lytyksiä sijoitusten tekemiseen sopimuspuolten alueella. Tämä on aivan selvä pyrkimys lisätä kauppaa Turkin kanssa, lisätä investointeja Turkkiin. Minä en voi tätä pyrkimystä hyväksyä näissä olosuhteissa. Investointien lisääminen Turkkiin tarkoittaa myös viestiä siitä, että hyväksymme Turkin ihmisoikeuspolitiikan, hyväksymme osaltaan ihmisoikeusloukkaukset kurdi-alueilla. Minusta Suomen ei pitäisi olla tällaisessa politiikanteossa mukana.

Ed. Pykäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä kuin ed. Haavisto, minusta on erittäin huono perustelu aina tällaisissa kysymyksissä tämän hallituksen aikana, että sillä on niin vähäinen merkitys, ei sillä nyt niin suurta merkitystä ole. Mielestäni sillä on erittäin suuri merkitys nimenomaan moraaliselta kannalta, kuinka me suhtaudumme ihmisoikeuksiin, kuinka me kunnioitamme niitä. Minusta myös, jos EU:ssa ollaan vain tällaisella suusanallisella tasolla, me voisimme yhtenä EU:n jäsenvaltiona olla myös käytännön tasolla hyvä esimerkiksi heille ja muulle maailmalle, että meiltä löytyy selkärankaa myös toimia käytännön tasolla niiden sanojen ja niiden asioiden takana, joita me pidämme tärkeinä.

Minusta on myös erittäin suuri kysymys ns. vapaan kaupan moraali, mitkä ovat ne ehdot ja lähtökohdat, joilla tällä hetkellä maailmassa bisnestä tehdään. Keskitytäänkö siellä tai puututaanko siellä lainkaan esimerkiksi nimenomaan ihmisoikeuskysymyksiin tai ympäristökysymyksiin ja mitkä muut kriteerit asetetaan kaupalle ja sen tekemiselle?

Minä olen ehdottomasti samaa mieltä kuin ed. Haavisto siitä, että asia olisi voitu jättää hautumaan, ja olen kolmannessa käsittelyssä myös hylkäämisen kannalla.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Kun luin ulkoasiainvaliokunnan mietinnön, olin oikeastaan hyvin kauhuissani siitä, että tämä on yksimielinen mietintö, ja huomaa kyllä, että ed. Haavisto ei ole silloin ollut paikalla. Huomaa myös, että monet mielestäni ihmisoikeusaktivistit ovat olleet mukana tämän hyväksymässä. Sikäli olen erittäin järkyttynyt. Olen aivan samaa mieltä kuin moni puhuja, että nimenomaan salin oikealla laidalla tuntuu, että markka on ainoa konsultti, olivat kysymyksessä sitten kotimaassa hädänalaiset ihmiset tai kansainvälisesti sorretut ja kidutetut tai sortotoimenpiteiden kohteeksi joutuva väestönosa.

Olisi ollut tarpeen, että ed. Kemppainen olisi eilen osallistunut eduskunnassa olleeseen seminaariin, jossa nimenomaan kurdikysymystä pohdittiin ja nimenomaan Turkin osalta saimme hyvin seikkaperäiset selvitykset mm. Amnesty Internationalilta, mitä Turkissa tapahtuu. Ed. Kemppaisen IPU-jäsenenä luulisi myös hyvin tarkkaan tietävän, miten esimerkiksi Euroopan neuvostossa on toistuvasti yritetty puuttua tähän asiaan ja epäonnistuttu. Tässä mielessä valiokunnan hurskas kirjaus ei teitä pelasta. Valiokunta esittää huolestumisensa Turkin ihmisoikeustilanteesta jne. Hallituksen toivotaan ryhtyvän pikaisiin toimenpiteisiin. Jos näin väisästi sanotaan, se on täydellistä antautumista.

Aivan kuten ed. Haavisto sanoi, asian olisi voinut jättää odottamaan. Jos Suomi haluaa parantaa nimenomaan kaupallista yhteistyötään ja sijoituksiaan Turkkiin, se tekisi sen vasta siinä tapauksessa, kun yhteisin eurooppalaisin ponnistuksin olisi saatu Turkki muuttamaan lakia. Turkki on ainoa maa, missä esimerkiksi parlamentaarikot ovat menettäneet koskemattomuutensa ja heitä on tuomittu hyvin pitkiin rangaistuksiin. On tavatonta, että normaaleilla vaaleilla valittuja parlamentaarikkoja kohdellaan näin.

Ed. Kemppainen: Arvoisa puhemies! Ed. Pykäläinen totesi, että yhteisen EU-politiikan aikaansaaminen olisi todella tärkeää. Siinä voin olla samaa mieltä, ja korostan, että ihmisoikeuspolitiikkaa pitäisikin hoitaa tehokkaasti sillä tavalla, että se vaikuttaa, eikä sillä tavalla kuin tässä keskustelussa, että se on vain tällaista sisäistä itseruoskintaa ja ehkä omantunnon herättämistä mutta sillä ei ole vaikutusta asiaan.

Tuli varsin selvästi ilmi, että Turkille tällä sopimuksella ei ole juuri merkitystä. Turkki ei tule investoimaan Suomeen kovin paljon, eikä tulisi hyötymään. Ovatko siellä suomalaiset yhteistyötä herättämässä ja ajamassa Suomen asioita, mielestäni meillä on sama oikeus kuin EU-maillakin. Kannatan sellaista politiikkaa, että näitä yhteisesti ja samassa suhteessa EU-maiden kanssa tehdään kuin on taloudellinen kapasiteetti ja tähänastinen historia.

Mielestäni se, mitä ensimmäisessä puheenvuorossani totesin, saa vahvistusta esimerkiksi siitä, mitä ed. O. Ojala sanoi, että ns. ihmisoikeusaktivistit ulkoasiainvaliokunnassa ovat olleet tämän hyväksymässä. Sen takia tämän sopimuksen jollakin eri tavalla sitominen ihmisoikeuskysymyseen, kuin on tehty, olisi kyseenalainen.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ed. Kemppaisen puheenvuoro oli hyvin raadollinen ja viestittää, että keskustapuolueella tällä hetkellä politiikassa näytävät todellakin kaupalliset intressit ja vastaavat sivuuttavan kaikki muut tekijät. Minusta tässä suhteessa Suomi poikkeaa valitettavasti aika tavalla muista maista. Minusta ainakaan sellaista viestiä meiltä ei pitäisi antaa. Vaikka turkkilaiset yritykset eivät sijoittaisi Suomeen, totta kai se, että suomalaiset yritykset lisäävät investointejaan Turkissa, antaa sellaisen käsityksen, että me olemme hyväksymässä sen kehityksen. Välillisesti tällä tavalla kaikenlaisen yhteistyön, oli se kaupallista, diplomaattista, kulttuurista tai muuta vastaavaa, kaiken sellaisen lisäämisenhän totta kai tulkitaan hyväksynnäksi ja suhteiden vahvistamiseksi. Tällainen signaali nyt valitettavasti lähtee, mikäli lakiesitys hyväksytään. Itse tulen kolmannessa käsittelyssä äänestämään tätä vastaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ympäristövaliokuntaan:

11) Hallituksen esitys n:o 359 laiksi kemikaalilain muuttamisesta

12) Hallituksen esitys n:o 360 laiksi merensuojelulain muuttamiseksi

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

13) Hallituksen esitys n:o 361 laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta

14) Hallituksen esitys n:o 362 laiksi emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä

15) Hallituksen esitys n:o 363 laiksi teurasruhojen punnituksesta annetun lain kumoamisesta

16) Hallituksen esitys n:o 364 laiksi Siemenperunakeskuksen tuotantoalueella noudatettavista perunanviljelyn vaatimuksista

sosiaali- ja terveystoimikuntaan:

17) Hallituksen esitys n:o 365 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

ympäristövaliokuntaan:

18) Hallituksen esitys n:o 366 laiksi vesilain muuttamisesta

sosiaali- ja terveystoimikuntaan:

19) Ed. Puiston ym. lakialoite n:o 111 laeiksi vammaistukilain 2 §:n ja kansaneläkelain 30 a §:n muuttamisesta

20) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 1994 (K 13)

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Hurskainen: Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden yhteistyö on uusien haasteiden edessä Ruotsin ja Suomen liittyttyä Euroopan unioniin ja Islannin ja Norjan jäädessä ulkopuolelle. Pohjoismaiden yhteistyön on muututtava tässä uudessa tilanteessa, ennen kuin ulkopuoliset voimat muuttavat sitä ei-toivottuun suuntaan.

Pohjoismaiden neuvosto ja ministerineuvosto ovat asettaneet yhdessä työryhmän selvittämään yhteistyökoneiston uudistamista ja uusia painopistealueita. Tällä kertaa on toivottavaa, että työryhmä todella tekee radikaaleja muutoksia eikä vain näpertele pikku asioiden kimpussa.

Uudistustyön on lähdettävä siitä, että pohjoismaista yhteistyötä tarvitaan jatkossakin, mutta sen työmuotoja, sisältöä ja resursseja on tarkistettava. Ensimmäiseksi on otettava huomioon uusi tilanne suhteessa Euroopan unioniin.

Pari vuotta sitten pohjoismaiden pääministerit päättivät painottaa pohjoismaista yhteistyötä kulttuurin puolelle niin, että budjetista menee 50 prosenttia kulttuuriin, koulutukseen ja tutkimukseen. Yhdistyneessä Euroopassa on tärkeitä panostaa kulttuuri-identiteettiä luoviin toimintatehtäviin ja kulttuurin levitykseen, vaikka en ole

itse aivan varma siitä, onko esimerkiksi pohjoismaisessa yhteistyössä virallinen koneisto paras mahdollinen tähän tehtävään. Kulttuuri ja kulttuurivaihtohan tapahtuvat tätä nykyä paljolti erilaisten kansalaisjärjestöjen toimesta.

Kulttuurin lisäksi on panostettava sellaisiin yhteistyöaloihin, joista Pohjoismailla on yhteiset käsitykset tai joissa Pohjoismaat haluavat kehittää erityistietoa, pätevyyttä ja kilpailukykyä suhteessa Euroopan unioniin. Näitä ovat liikennepolitiikka, osa sosiaalipolitiikkaa, työmarkkinakysymykset, ympäristökysymykset jne.

Ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua tulisi lisätä neuvostossa. Niistä puhuminen on ollut pitkään kiellettyä Pohjoismaiden neuvostossa. Nyt muuttuneessa tilanteessa ne voisivat kuulua luontevasti neuvoston käsittelemiin asioihin. Lähialueyhteistyötä on jo laajennettu paljon, kun siihen tälle vuodelle myönnettiin oma kohtansa pohjoismaisessa budjetissa. Tällä linjalla on varmaan syytä jatkaa myös tulevaisuudessa.

Se, miten Pohjoismaat tulevat hoitamaan Eurooppa-politiikkaansa, ei mielestäni ole Pohjoismaiden neuvoston tehtävä. Tämä työ hoituu pääosin Brysselissä. Tätä työtä varten olisi perustettava Pohjoismaiden EU-instituutti, jolla olisi oma sihteeristönsä Brysselissä. Tätähän on ajanut erityisesti ed. Tuomioja. Tähän sihteeristöön voitaisiin sijoittaa Pohjoismaiden neuvostosta vapautuva henkilö tai vapautuvaa henkilöstöä. Pitkäänhän on kaavailtu eräänlaista tiedotustointoa Brysseliin, mutta nykytilanteessa se ei ole enää riittävä.

Pohjoismaiden neuvosto tulisi kehittää foorumiksi, jolla käydään keskustelua pidemmällä tähtäimellä myös siitä, millä poliittisilla alueilla Pohjoismaat voisivat vaikuttaa Euroopan unioniin. Tätä varten olisi pyrittävä yhdistämään Pohjoismaiden neuvoston Tukholman sihteeristö ja Kööpenhaminassa oleva ministerineuvoston sihteeristö. On resurssien tuhlausta pitää kahta laajaa sihteeristöä. Kansallisella tasolla tulisi Pohjoismaiden neuvoston, kansainvälisen osaston ja EU-sihteeristön voimat yhdistää.

Arvoisa puhemies! Pohjoismainen yhteistyö on aina ollut Suomelle tärkeää. Jo tämä pakottaa meidät nyt uudistustyöhön tässä uudessa eurooppalaisessa tilanteessa. On selvää, ettemme voi jatkaa Pohjoismaiden neuvostoa nykyisessä muodossa. Tarvitsemme myös keskustelua pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta ja miten parhaiten voimme vaikuttaa Euroopan hyvinvointikeskusteluun.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

21) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 16 (HE 114)

22) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 94 (HE 354)

23) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 26 (HE 344)

24) Talousvaliokunnan mietintö n:o 55 (HE 352)

25) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 50 (HE 331)

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

